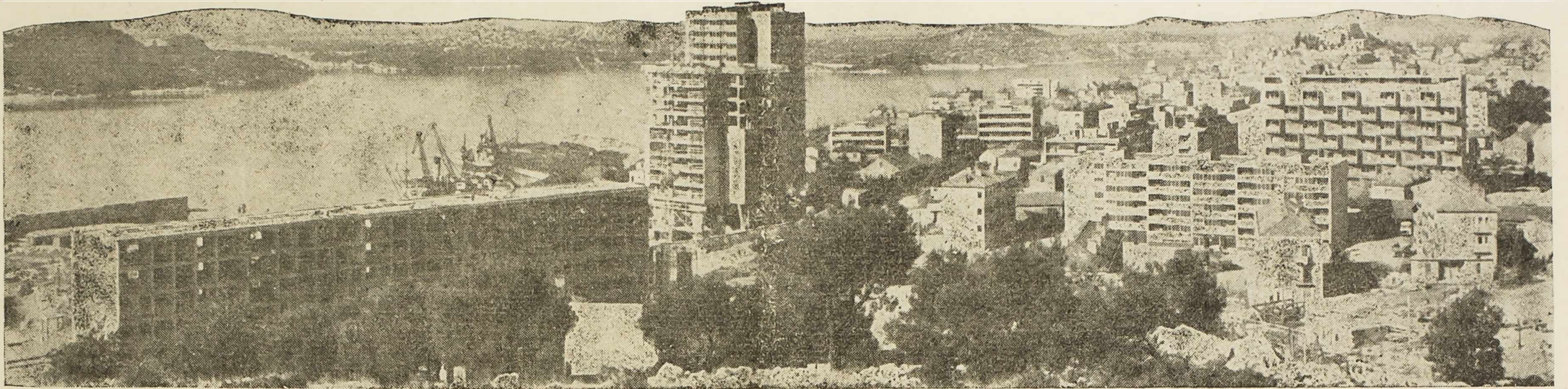

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara — Izdaje Novinsko-izdavačko poduzeće »Štampa« Šibenik — Direktor MARKO JURKOVIĆ — Mjesečna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-1.8 * Telefon štamparije 22-28 i 29-53

DVA DECENIJA SLOBODE

Šibenik spada među prve gradove koji su najavili nemilosrdan obračun s tuđinom i domaćim izdajnicima. U ovom gradu okupator nije ni časa imao mira. Već u srpnju 1941. godine po ulicama su praštale bombe, omladinci su prebacivali oružje partizanima, a po ulicama su ubijani okupatorski špijuni. Sredinom kolovoza u Šibeniku je formiran Prvi partizanski odred od 31 borca, među kojima je izvjestan broj sudjelovao na strani španjolskih republikanaca u borbi protiv fašizma. Tako gotovo desetkovani, ovaj partizanski odred pod

najtežim uvjetima probijanja kroz jake neprijateljske redove stigao je u Liku da zajedno sa tamošnjim ustanicima dijeli dobro i zlo, da jača misao bratstva i jedinstva među našim narodima. Okupator je za odmazdu, u toku rata, internirao oko 2 tisuće šibenskih partizanskih porodica. U toku četverogodišnjeg narodnooslobodilačkog rata iz Šibenika i bliže okolice sudjelovalo je više od osam tisuća boraca od kojih je tri tisuće položilo svoje ži-vote.

Na odmazdu talijanskog fašističkog okupatora Šibenčani su vrlo odlučili da započetu borbu izdrže do kraja. U listopadu 1941. na ulici je ubijen jedan od najvećih talijanskih špijuna i kao odgovor fašisti hapse naredne omladince od kojih šestoricu odvođe na strijeljanje. Imena junačkih sinova ovoga grada Vrljevića, Lasića, Junakovića, Bujasa, Belamarića i Višića ostat će vječno u srcima građana Šibenika. Njihovi svijetli primjeri nadahnjivali su šibenske borce da do kraja istra-u u borbi za slobodu.

»Nije slučajno da je baš u Šibeniku za vrijeme rata djelovao Specijalni talijanski sud«, rekao je sekretar CK SKH Vladimir Bakarić u povodu stvaranja Parka strijeljanih. Talijanski fašistički okupator izabrao je Šibenik za svoja obračunavanja s prvoborcima borbe za oslobođenje naših naroda. Svoje egzekucije izvršavao je na brutalan način s ciljem da mišti borce. Svatko je da to nije samo protest protiv nezaljubljenosti s okupacijom nego i težnju naroda za slobodom. Stoga je Šibenik trebao prvi da doživi strah od brutalnog obra-

čunavanja okupatora. Ali Šibenik taj strah nije ni jednog časa osjetio. Za okupatora ovdje nije bilo milosti.

I jedan od prvih organizatora ustanka u Hrvatskoj narodni heroj Rade Končar prije strijeljanja na Šubičevcu 22. svibnja 1942. odgovorio je okupatoru: »Milost ne tražim, niti bih je vama dao«. Parola koja je u toku NOB-e nadahnjivala borce narodne revolucije, parola koja je izražavala uvjerenje naših naroda i čvrstoću da istraju do kraja. Šibenik je u toku rata doživio teška razaranja i pustošenja. 72 puta bio je bombardiran iz zraka. Bombe su padale po svim dijelovima grada. Osim 20 posto od postojećeg stambenog fonda koji je bio uništen ili oštećen, stradali su i neki historijski objekti. Gradska vijećnica, renesansna građevina iz XVI vijeka bila je do temelja srušena, a portal Katedrale bio je teško oštećen. Nekoliko sati prije konačnog oslobođenja, okupator je do temelja uništio operativni dio obale i niz drugih vrijednih objekata privrednog značenja. I poslije četverogodišnjih patnji i stradanja, što ih je proživio ovaj grad, u rano

jutro 3. studenoga 1944. borci 26. dalmatinske udarne divizije zauvijek oslobodili Šibenik.

POSILIJEKATNI RAZVOJ GRADA

Od prijeratnog težačkog grada Šibenik je nakon oslobođenja izrastao u industrijski, trgovački i pomorski centar sjevernog dijela Dalmacije. Pošto su prve godine nakon rata protekle u znaku obnove najvažnijih objekata, nastupio je period izgradnje industrije, trgovine i pomorske privrede. Za proteklih dvadeset godina Šibenik je gotovo potpuno izmijenio svoju fizionomiju. Podignuta su nova stambena naselja, izgrađena putnička i operativna obala, nove saobraćajnice, školske i zdravstvene ustanove, komunalni i javni objekti. Do danas je u privredu investirano više od 45 milijardi dinara. Stoga građani ovog dalmatinskog grada, čiji je broj od 14 tisuća u danima oslobođenja porastao danas na preko 30 tisuća, mogu biti ponosni na sve ono što su učinili i što čine za njegov daljnji procvat i razvoj.

Na industrijskom planu izgrađena je nova Tvornica lakih metala »Boris Kidrič«, jedan od najvećih objekata za proizvodnju polufabrikata jugoslavenske aluminijske industrije. Druge dvije tvornice: Tvornica gline i aluminija u Lozovcu i Tvornica elektroda i ferolegura su rekonstruirane i proširene. Šibenska industrijska proizvodnja porasla je prema 1939. godini za devet puta i u njene objekte uloženo je nekoliko milijardi dinara. Vrijedni rezultati postignuti su u pomorskoj privredi. Uz dovršenje operativnog dijela obale, uz koje može odjednom pristati deset prekoceanskih brodova, ogromni su naponi uloženi za mehanizaciju šibenske luke, čiji će promet ove godine dostići cifru od preko milijun tona.

Ništa manji uspjesi nisu zabilježeni i u ostalim oblastima kao što su saobraćaj, trgovina, ugostiteljstvo i turizam. Najveći zaokret učinjen je u stambenoj djelatnosti. Za posljednjih nekoliko godina nikla su nova naselja na Šubičevcu, Baldekinu i Križu. Od oslobođenja do danas izgrađeno je blizu 3000 stanova, što ujedno predstavlja oko 70 posto od stambenog fonda prije rata. U šibenskoj industriji danas je zaposleno više od 14 tisuća ljudi ili za blizu 12 tisuća više nego u predratnim godinama. Zahvaljujući materijalnoj pomoći zajednice znatno su prošireni kapaciteti na području školstva i zdravstva. Otvorene su nove ambulante, dispanzeri, a broj škola rapidno se pove-

ćao. Danas na teritoriju grada djeluje 11 srednjih i pet osnovnih škola koje pohađa više od osam tisuća učenika. Prije dvije godine u Šibeniku je počela djelovati i jedna viša školska institucija: Pedagoška akademija iz koje su već izašli prvi diplomirani nastavnici.

Krupni uspjesi polučeni su i u izgradnji objekata za potrebe društvenog standarda. I na ovom sektoru investirano je više milijardi dinara. Prošireni su kapaciteti društvene prehrane, zatim objekti za rekreaciju građana, povećan je broj dječjih vrtića i obdaništa, te izgrađene velike površine pod zelenilom. Od sportskih objekata Šibenik je u poslijeratnom razdoblju dobio stadion »Rade Končar« na Šubičevcu i plivački bazen olimpijskih razmjera u gradskom predjelu Cnjera. Osim to-

ga izgrađeno je više sportskih dvorana i igrališta za košarku, rukomet i odbojku.

Komuna Šibenik po svom već stvarnom potencijalu ima sve preduvjete da postane jedna od privredno najrazvijenijih na području Dalmacije. Vrijednost bruto produkta dostiže danas vrijednost od preko 48 milijardi, a narodni dohodak oko 18 milijardi dinara.

U bližoj perspektivi, a što će biti zacrtano sedmogodišnjim planom privrednog razvoja, glavna pažnja usmjerit će se na daljnjem jačanju dviju privrednih oblasti: industrije i turizma. Proširenje i modernizacija postojećih kapaciteta u aluminijskoj industriji, to je osnovni zadatak koji će u skorij budućnosti biti potpuno riješen, a za njegovo ostvarenje postoje svi proizvodni i tehnički uvjeti.

I na planu turističke privrede po dužet su posljednjih godina mjere koje su se već počele realizirati. Uneposrednoj blizini Šibenika izgrađeni su mnogi turistički objekti namijenjeni za potrebe domaćeg i inozemnog turizma. Jadranska magistrala pridonjet će da Šibenik ne bude kao dosad »upisan« u turističkim kartama samo kao tranzitno turističko mjesto, već kao centar turističke djelatnosti ovog dijela Dalmacije. U doglednoj budućnosti utrošit će se kapaciteti ležaja u društvenom sektoru, a na domak Šibeniku podići će se nekoliko auto-kampova, motela, parkirališta i sličnih objekata namijenjenih turizmu. U sadašnjim uvjetima šibenska komuna će osim toga brže i radikalnije nego dosad prilaziti rješavanju prosvjetnih, zdravstvenih i komunalnih problema.

Povodom 20-godišnjice I okružne konferencije antifašističkog fronta žena

SLAVLJE U STANKOVcima

U Stankovcima je u nedjelju na svečan način, otkrivanjem spomen-ploče, proslavljena 20-godišnjica Prve okružne konferencije Antifašističkog fronta žena. Svečanost je otvorio predsjednik Općinskog odbora SSRN Stankovci Stipe Morić, dok je o aktivnosti žena u NOB-i govorila Antica Jerkin-Mitra, prva predsjednica Okružnog odbora AFZ-e Šibenik. Pored mještana, proslavi su prisustvovali Paško Periša, sekretar Općinskog komiteta SK, predsjednik općinskog udruženja saveza boraca Ivša Baranović, predstavnik Konferencije za društvenu aktivnost žena Mila Karadole, predsjednik Općinskog komiteta Drago Putniković, zatim predstavnici vlasti i boraca stankovačke općine, predstavnici JNA, žene - učesnice Prve okružne konferencije i drugi gosti.

Govoreći o narodnooslobodilačkoj borbi ovog kraja drug Stipe Morić je naglasio da je narod Stankovaca 1941. bio prepušten sam sebi, ali da se brzo, predvođen omladincima, zbio u redove oko KP, organizirao pomoć partizanima i odlazak u borbu. Žene su u ovoj borbi uzele velikog učešća. One su odmah nakon osnivanja AFZ-a 1942. dale svoj udio pomažući borbama, formirajući Općinski odbor AFZ-a i odlazeći u borbu.

O ulozi žena šibenskog okruga u NOB-i govorila je Antica Jerkin-Mitra, prva predsjednica Okružnog odbora AFZ-e. Ona je govorila sa mjesta na kojem su se prije 20 godina okupile žene i Hrvatice i Srkinje, manifestirajući jedinstvo i potrebu borbe protiv neprijatelja.

»Lik žene — borca, rekla je Antica Jerkin, mogao je nastati jedino iz dugogodišnje uporne borbe žena za njihovu ravno-

pravnost, za bolji život radnih ljudi, za demokratske slobode i novo društveno uređenje.

Brojno i nesebično učešće žena u NOB-i, žrtve koje su one dale, njihov heroizam, učešće u organima vlasti, razbilo je stara shvaćanja o manjoj vrijednosti ženar.

Ona je na kraju istakla značaj organizacija žena uoči VIII kongresa SKJ i značaj žena u borbi za mir u svijetu.

Pošto je otkrivena spomen-ploča na zgradi stare škole, žene i prisutni gosti izmijenili su svoja sjećanja iz vremena borbe.

Zamolili smo na kraju druga Anticu Jerkin i Milu Karadole da nam iznesu neke utiske iz vremena održavanja Prve okružne konferencije AFZ-e.

male su zadatak da formiraju organizaciju AFZ-e po okruzima. Formirani su inicijativni odbori gradova i okruga. Tako je bilo i u Šibeniku. Oni su bili nosioci rada na terenu. U toku 1944. održane su osnivačke konferencije po bivšim kotarevima.

Osnivač inicijativnog odbora za grad Šibenik bila je Milka Lasić, ali ona nije ušla u odbor zbog zauzetosti oko priprema Oblasne konferencije. Odbor su sačinjavale: Ljuba Tambača, Vjera Trinajstić, prof. Draga Kurajica, Anđelka Rakić, Ernesta Surić i Mila Karadole. Nedugo zatim ovaj odbor je bio proširen.

Nakon toga formiran je u Sabinu Docu inicijativni odbor za okrug Šibenik, koji je imao pripremiti Prvu okružnu konferenciju AFZ-a. Njega su sačinjavale: Mila Karadole, Vjera Trinajstić, Joka Strbac, Savinka Jurković i Mima Mrša.

Ovom prilikom ponovo je istaknuto sjećanje na svijetle likove žena kao što su bile Bosiljka Fulgosi, Ruža Vukman, Jelka Bučić i mnoge druge.

Koji je vaš najznačajniji dojam sa prve okružne konferencije?

To je prije svega velika manifestacija bratstva i jedinstva koje su ispoljile delegatkinje Kistanja, Stankovaca i druge. Iako mnoge nepismene, bile su tumač osjećaja naroda ovog kraja i sa primjernošću su sviješću borile za to jedinstvo.

J. Celar

Program proslave

20-godišnjice oslobođenja grada

Na posljednjem sastanku Odbora za proslavu 20-godišnjice oslobođenja Šibenika utvrđen je program ove jubilarne obljetnice.

Ovogodišnja proslava je započela 25. ovog mjeseca otvaranjem izložbe dokumenata »Vis 1944« u Domu JNA, a 31. o. m. Muzej narodne revolucije u Šibeniku otvorit će u svojim prostorijama izložbu »Oslobođenje Šibenika«. Program predviđa brojna sportska takmičenja u organizacijama Saveza omladine i radnim kolektivima.

Uoči dana proslave, 2. studenoga, predsjednik Općinske skupštine Šibenik priredit će prijem za roditelje palih boraca s područja šibenske općine, kojem će prisustvovati i predstavnici društveno-političkih organizacija komune. U Narodnom kazalištu istog dana održat će se svečana akademija uz sudjelovanje mješovitog zbora RKUD »Kolo« i članova Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih. 3. studenoga, kada Šibenik proslavlja 20-godišnjicu od ulaska jedinica XXVI dalmatinske udarne divizije, centralni dio proslave bit će obilježiti svečanom sjednicom Općinske skupštine na kojoj će predsjednik Jakov Grubišić govoriti o dvadesetogodišnjem uspješnom razvoju šibenske općine. Zatim će biti podjeljene nagrade učenicima osnovnih i srednjih škola za najbolje radove na temu »20-godišnjica oslobođenja grada«, a poslije završetka sjednice odbornici će položiti vijence na spomen-ploču osloboditeljima Šibenika na Poljani maršala Tita, u Parku strijeljanih i na Raskrižju, gdje se nalazi zajednička grobnica palih boraca i narodnih heroja ovog grada i okolice.

ŠIBENIK OD OSLOBOĐENJA DO DANAS

Ono što je karakteriziralo privredu predratne Jugoslavije u potpunosti se manifestiralo na području općine Šibenik. Osnovno obilježje te privrede bio je vrlo nizak stupanj proizvodnih snaga što je rezultiralo zaostajanjem poljoprivrede i vrlo slabo razvijenom industrijom. Od ukupnog stanovništva ovog područja 75 posto bavilo se poljoprivredom. Njihov dohodak bio je veoma nizak. U ostalim privrednim aktivnostima privređivalo je nešto preko 2.000 osoba (najviše industrija, saobraćaj i obrt). Narodni dohodak kretao se oko 65 dolara tj. približno 40.000 današnjih dinara po stanovniku.

Stanje zatečeno poslije oslobođenja bilo je još više porošano uslijed ogromnih razaranja u ratu. Politika ubrzane industrijalizacije, na osobito izgradnja bazične industrije, došla je do punog izražaja na području općine Šibenik počevši od prvog petogodišnjeg plana pa do danas.

Najznačajniji novosagrađeni industrijski objekti bili su: tvornica lakih metala »Boris Kidrič«, novi objekti u Tvornici ferolegura, Tvornica ribljih konzervi u Prvić Luci, Vinarija u Šibeniku, ciglana i krečana u Skradinu, Brodoremontni zavod i drugi, dok su mnogi postojeći kapaciteti prošireni i modernizirani. U saobraćaju uslijedila je rekonstrukcija pruge, izgrađena je nova ražirna stanica u Ražinama i stanicom u Šibeniku luka je dobila spoj s juga. Jadranska magistrala povezala je sva turistička mjesta. Stvoreni su novi kapaciteti u cestovnom saobraćaju, a brodsko poduzeće »Slobodna plovidba« sa svojih 14 plovniha jedinica povećala je brodski prostor za preko 60.000 BRT. U poduzeću »Luka« izgrađene su obale, novi skladišni kapaciteti, postavljena mehanizacija. U trgovini uvela se modernizacija mreže radi boljeg i kvalitetnijeg snabdijevanja stanovništva. Samo u nekoliko posljednjih godina izgrađeno je preko 3.000 m² savremenog prostora. Veliki napredak zabilježen je u turizmu, čiji se promet povećao od 40.000 noćenja u 1939. na

oko 700.000 noćenja u ovoj godini, što je preko 17 puta više. Naglo se povećao interes lokalnog stanovništva za privređivanje u ovoj grani: 2.000 domaćinstava raspolaže sa 7.000 ležajeva od čega ostvaruje znatni dohodak.

Najintenzivniji radovi poduzeti su u stambenoj izgradnji. Od oslobođenja do danas izgrađeno je 3.000 stanova u što je uloženo preko 10 milijardi dinara. Kao ilustracija razvoja kulturno-prosvjetne djelatnosti može se navesti podatak da je prije rata pohađalo osnovnu školu 4.050 učenika, dok danas taj broj iznosi 13.384. Škole drugog stupnja pohađalo je 1.140 učenika, a danas blizu 3.000. Veliki uspjesi postignuti su i u elektrifikaciji. Danas je preko 70 posto stanovništva komune opskrbljeno električnom energijom, dok je prije rata to bio slučaj samo sa Šibenikom i Skradinom.

Od oslobođenja do danas investirano je preko 45 milijardi dinara u izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju privrednih kapaciteta. Rezultat ovih napora je potpuno izmijenjena struktura stanovništva i neuporedivo veći nacionalni dohodak. Poljoprivredno stanovništvo smanjilo se na 32 posto. Danas je u nizu privrednih djelatnosti zaposleno oko 19.000 osoba.

SNAŽAN RAZVOJ PRIVREDE

Vrijedno je ovom prilikom zabilježiti nekoliko momenata iz poslijeratnog privrednog razvika pojedinih privrednih organizacija.

TVORNICA ELEKTRODA I FEROLEGURA naslijedila je poslije rata stare manganove peći. One su već tada bile zastarjele, trošile su ogromne količine električne energije. Proizvodnja je bila niska i nerentabilna. Nova tvornica počela se izgrađivati 1952. godine (novi pogon peći za ferolegure). Ova izgradnja bila je završena 1961. godine, kada je obustavljen rad na starim pećima. Izgradnja je trajala dugo jer su se za nju koristila uglavnom sredstva ove privredne organizacije. 1962. godine počelo se raditi na izgradnji sintere uređaja i pripremanju sirovina za taj isti pogon. Ova izgradnja još uvijek traje, a trebala bi biti završena koncem ove ili početkom iduće godine. Danas tvornica proizvodi feromangan karborirani, silikokalcij i ferossilicij, te druge visokovrijedne legure. Poduzeće danas zapošljava oko 1.500 radnika. Taj broj se zadnjih godina ustalio. Produkt je stalno rastao, a

time i produktivnost rada. Proizvodnja elektroda prije rata nije postojala. Danas se proizvode amorfne mase, grafitne elektrode, mase za kontinuirane elektrode, petrokoksne mase (za elektrolizu aluminija), blokove za oblogu peći itd. Usporedo sa proizvodnjom stalno se razvijalo i jačalo radničko samoupravljanje.

TVORNICA LAKIH METALA »BORIS KIDRIČ«. Ovaj veliki industrijski objekt počeo se graditi 15. marta 1951. Odmah u početku s izgradnjom elektrode i valjaonice nametnulo se pitanje priučavanja i specijalizacije kadrova za buduću proizvodnju, jer područje predrate i izrade aluminijskih proizvoda traži kvalificiranost i iskustvo od više decenija. U sklopu tvornice izgrađeni su hala valjaonice, zgrada livnice, elektroliza, mehaničke radionice, skladište glinice itd. Nakon toga uslijedila je nabavka uvozne i domaće opreme. Probnom proizvodnjom započelo se najprije u valjaonici i to toplim valjanjem limova, aprila 1955. Kao posljednje odjeljenje stupila je u probni pogon presaona, koncem aprila iste godine. U toj godini valjaonica

je ispunila plan za 95,2 posto, a presaona za 73,5 posto. Kvalitet proizvoda stalno se povećavao. Usporedo s rastom proizvodnje u ovoj prvoj etapi rasla su i sredstva namijenjena društvenom standardu (stambena izgradnja).

Do prelaska na redovnu proizvodnju bilo je potrebno riješiti još brojne probleme u vezi s kreditima, uvoznom opremom, troškovima, kapitalnom izgradnjom itd. Drugi period u razvitku TLM »Boris Kidrič« obuhvaća razdoblje od 1958. do proizvodnje, tako da je 1960. godine ona bila 7 puta veća nego 1956. a tri puta veća nego 1958. Novi instrumenti privrede bitno su izmijenili uslove poslovanja. To je razdoblje maksimalnog otkrivanja unutrašnjih rezervi, poboljšanja organizacije, povećanja produktivnosti i ekonomičnosti. U 1963. godini, koja se može smatrati najuspješnijom od početka rada poduzeća proizvedeno je 10 posto više nego 1962. U ovoj godini očekuje se dalji porast proizvodnje za približno 9 posto. Inače, od samog početka proizvodnja je stalno rasla.

Naravno na taj porast je utjecalo sukcesivno aktiviranje

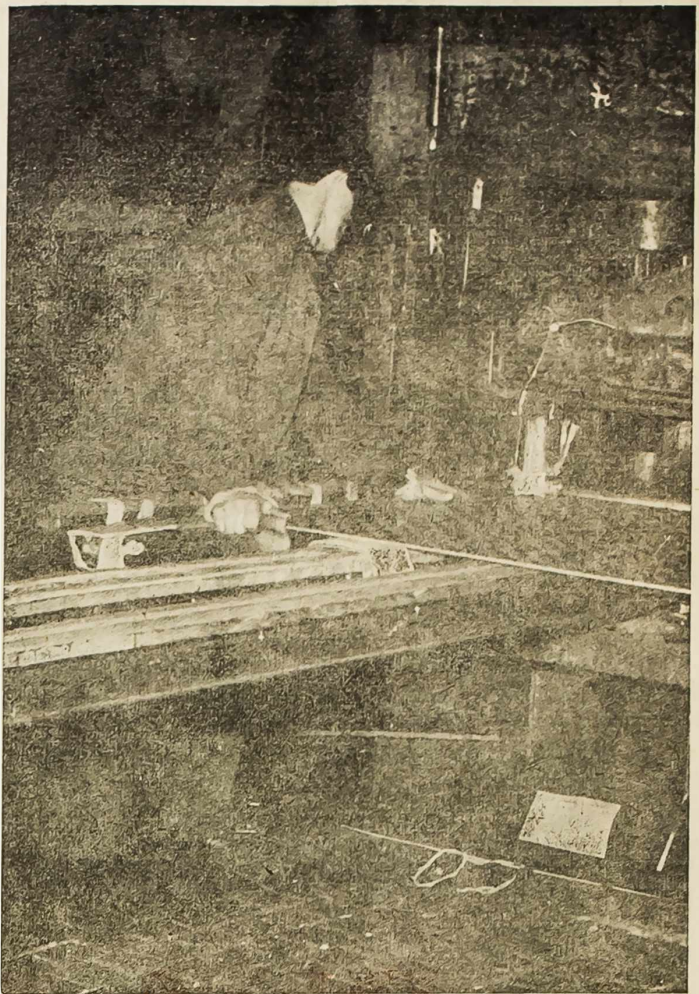
novih kapaciteta. Prema predviđanjima proizvodnja u 1964. godini bit će veća za 48 posto od one u 1960.

»LUKA« ŠIBENIK. Razvojni put šibenskog poduzeća »Luka« pokazuje iz godine u godinu stalan porast prometa, što je vidljivo ako usporedimo promet 1939. godine kada je iz-

nosio 221.000 pretovarnih tona i onih 894.000 tona izmanipuliranih u prošloj godini. Taj odnos pokazuje porast prometa za preko 4 puta u odnosu na 1939. Učešće šibenske »Luka« u ukupnom prometu robe preko svih luka SFRJ iznosi 7,9 posto, što je mnogo ako se ima u vidu struktura tereta odno-

sno uvjeti pod kojima se ti tereti obrađuju. Naime, tendencija kretanja strukture robe pokazuje da će se za kratko vrijeme većina prometa preko ove luke odnositi na uvoz sirovih fosfata. Ovaj rad sa fosfatom bio je diktiran prekrcajem na relaciji brod-vagon i

(Nastavak na 5. strani)

ŠIBENSKA OPERACIJA

Na osnovu zapovijesti Staba 26. divizije I dalmatinska krenula je 2. studenoga 1944. u 6 sati ujutro, u napad na Vrpolje. Naše jedinice su prethodno pripremile zaobilazni manevar iz pravca Danila. U isto vrijeme na desnom krilu te brigade izbile su na komunikaciju Šibenik - Drniš, preko Kraljica i Konjevrat, XII i XI dalmatinska brigada.

Da bi izbjegli katastrofu, Nijemci su prethodne noći povukli svoj garnizon iz Vrpolja, pa su tako snage I dalmatinske ušle u selo bez otpora. Naše jedinice, potpomognute tenkovima i artiljerijom, odmah su produžile gonjenje neprijatelja u pravcu Šibenika.

Nijemci su pred Šibenikom još mnogo ranije podigli čitav sistem jako utvrđenih položaja. Tu su se nalazila ukopana topovska i mitraljeska gnijezda i streljački rovi. Također je izgrađeno i nekoliko linija protutenkovskih rovova. Pred našim snagama nalazio se neprijatelj na jako utvrđenim kotama Ljubljani, Sv. Jurju i na Ražinama. U tom rejonu kao i u samom gradu nalazila su se dva bataljona 98. regimente 264. njemačke pješadijske divizije s brojnim artiljerijskim i mornaričkim snagama.

Borba na vanjskim prilazima gradu vodila se nesmanjenom žestinom u toku cijelog dana. Neprijatelj je pružao ogorčen otpor koji je postepeno jenjavao, te su naše jedinice pod borbom stalno napredovale.

I u toku naredne noći borba je nastavljena, pa se vatra prenijela u ranim jutarnjim satima u sam grad. Naime, 3. studenoga, oko 3 sata ujutro, prodrli su u grad preko Piska, Donjeg polja i Ražina bataljoni I dalmatinske brigade. Jedinice te brigade nastavile su gonjenjem neprijatelja koji u samom gradu nije davao neki jači otpor osim na Subićevcu. Međutim, istjerani iz grada Nijemci su se ogorčeno branili na koti Debeljak (Trtar). U borbi koja je za oslobođenje grada trajala do 16 sati neprijatelj je djelomično uništen, ali je većim dijelom protjeran u pravcu Drniša. Od Trtra, prema planu, jedinice I dalmatinske su se povatile u grad, dok je daljnje gonjenje neprijateljskih snaga preuzela XII, III prekomorska i XI dalmatinska brigada.

Jedinice XII dalmatinske brigade su još u toku jutra, 2. studenoga, izbile na komunikaciju Šibenik - Drniš kod Konjevrat i tom prilikom razbile su konjevratске četnike i odmah produžile u pravcu Skradinskog buka. Naše snage su razbile Nijemce i četnike kod Lozovca i električne centrale. Tom prigodom je nastradao tzv. II dalmatinski četnički korpus, koji je brojio oko 700 čet-

nika. Više od polovine ljudstva tog korpusa je pobijeno i zarobljeno kao i sam njegov komandant.

Ovladavši komunikacijom Šibenik-Drniš, XII dalmatinska brigada dočekala je Nijemce koji su se povlačili iz Šibenika. Neprijateljsku kolonu predvodila je jaka tenkovska formacija. Na koti Debeljak razvila se borba kojoj po žestini i snazi nije dosad bilo ravne na ovom području. Položaji na Trtru prelazili su iz ruke u ruku i to nekoliko puta u toku dana. U međuvremenu ubačena je u borbu III prekomorska brigada s jednom četom tenkova. Tada su neprijateljske snage pretrpjele teške gubitke i slom. Cesta od Trtra do iznad Konjevrat bila je prepuna olupina izgorjelih neprijateljskih tenkova i kamiona, te ljudskih i konjskih leševa. Ostaci njemačke kolone uspjeli su da se probiju do Pokrovnika, ali su tamo dočekani od boraca XI dalmatinske brigade koji su im također nanijeli teške gubitke. Tako je od njemačke kolone, koja je iz Šibenika krenula u pravcu Drniša u jačini od preko 100 vozila i 2.000 vojnika, ostalo jedva oko 300 vojnika i 20 vozila.

Nakon što su se povratili u grad, bataljoni I dalmatinske brigade postaju posljednje jedinice sa slijedećim rasporedom:

1. bataljon smješten je na Subićevcu, 2. u samom gradu, a 3. i 4. nalazili su se u Mandalini. Također u Mandalini su se nala-

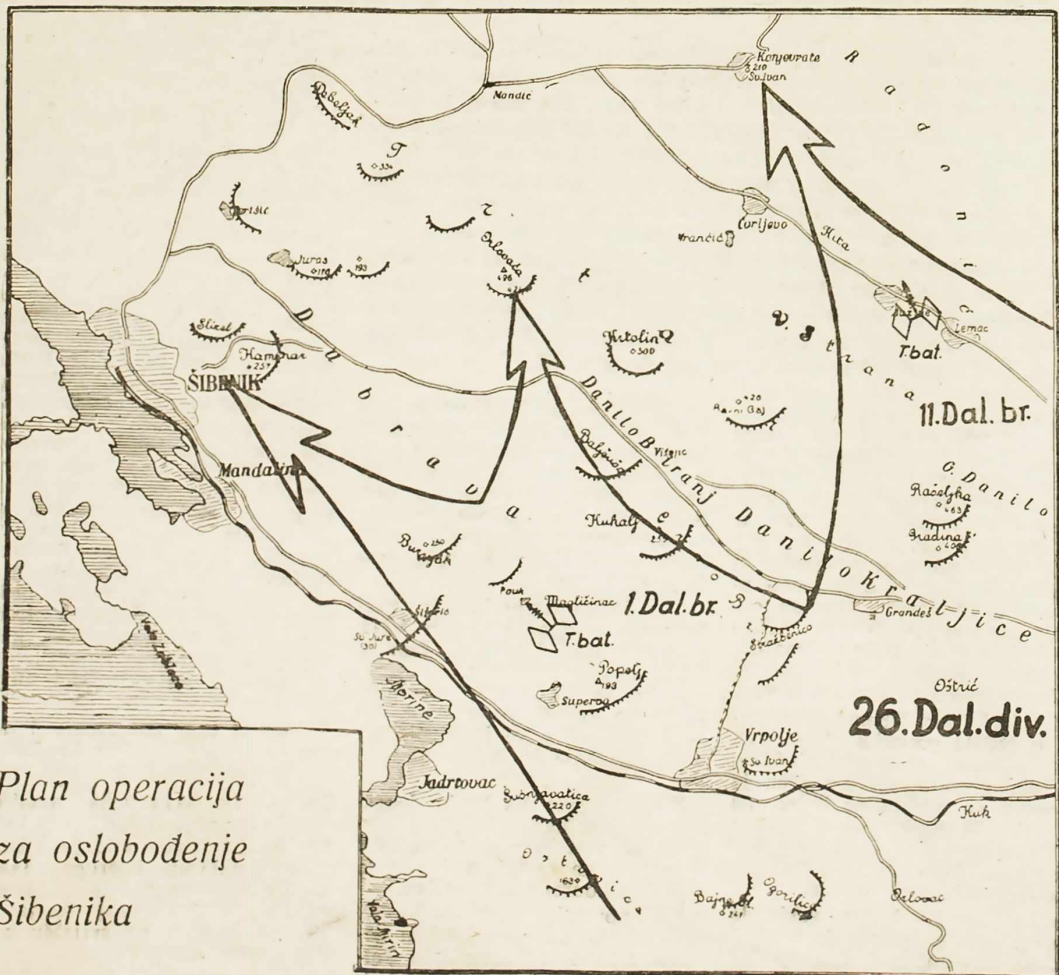
PIŠE: VITOMIR GRADIŠKA

zili dijelovi bataljona mornaričke pješadije III POS-a, koji je u toku dana zauzeo Šibenski kanal. Šibensko-trogirski odred, koji je pod Vrpoljem ušao u sastav I dalmatinske kao njen 5. bataljon, ostao je u Dubravi kao posadna jedinica.

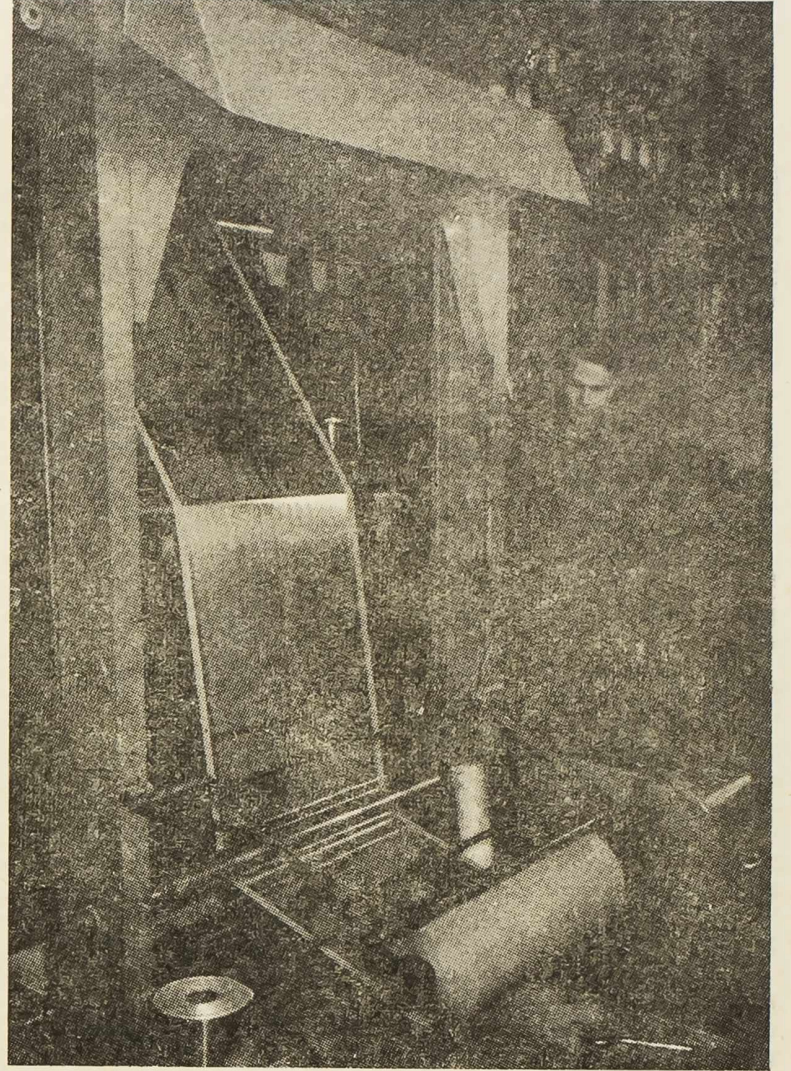
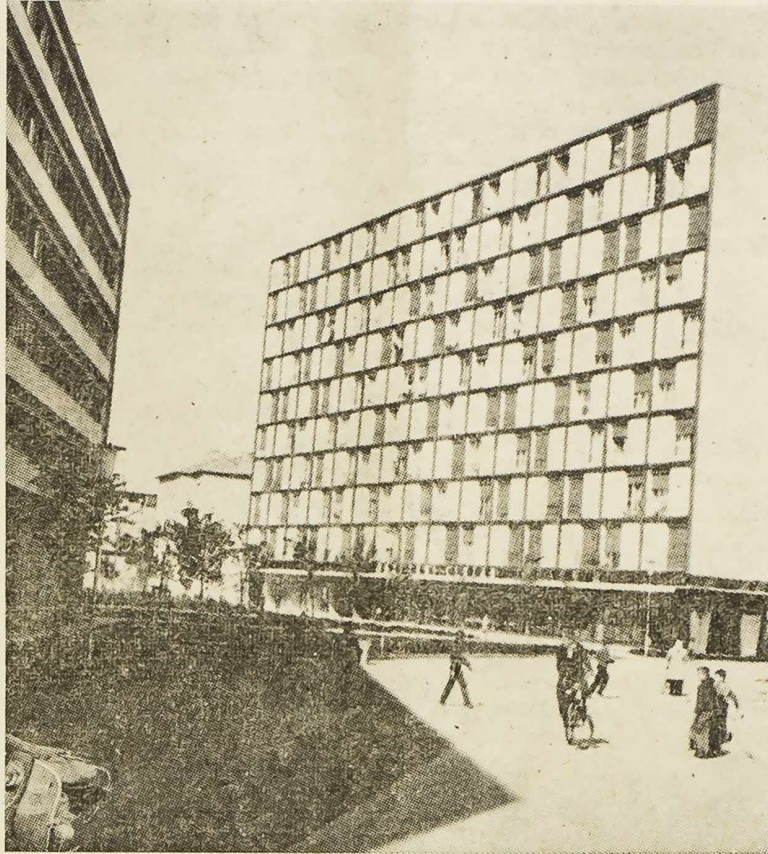
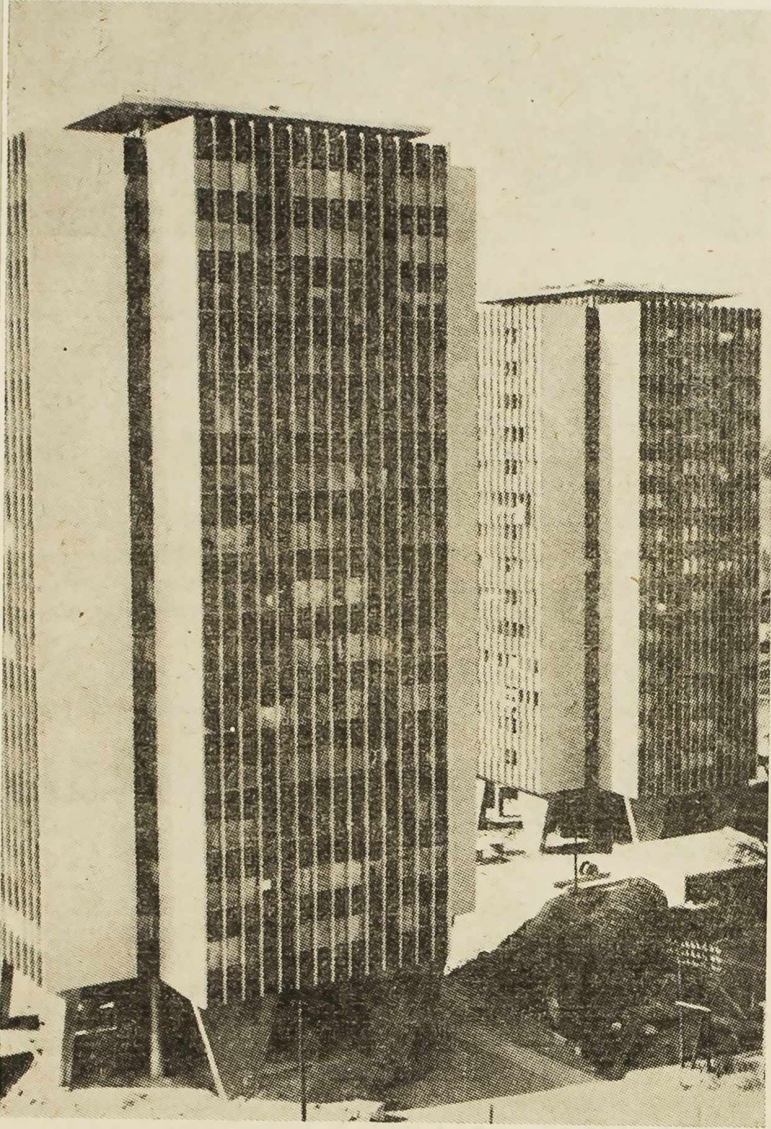
U borbama za oslobođenje Šibenika izgubilo je svoje živote 14 boraca I dalmatinske brigade, dok ih je 68 ranjeno. U toj operaciji neprijatelj je izgubio 107 vojnika i oficira, a 60 ih je bilo ranjeno. Brigada je zaplijenila i znatan ratni materijal.

U operacijama za oslobođenje grada potpuno su uništene četničke formacije u Skradinu, Konjevratima i Žitniću.

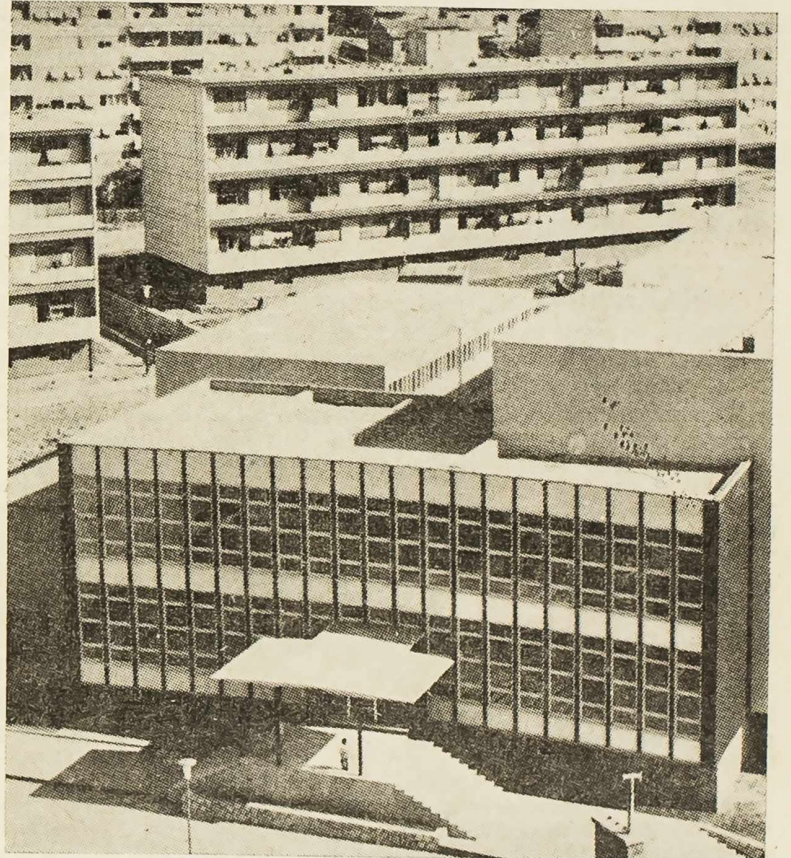
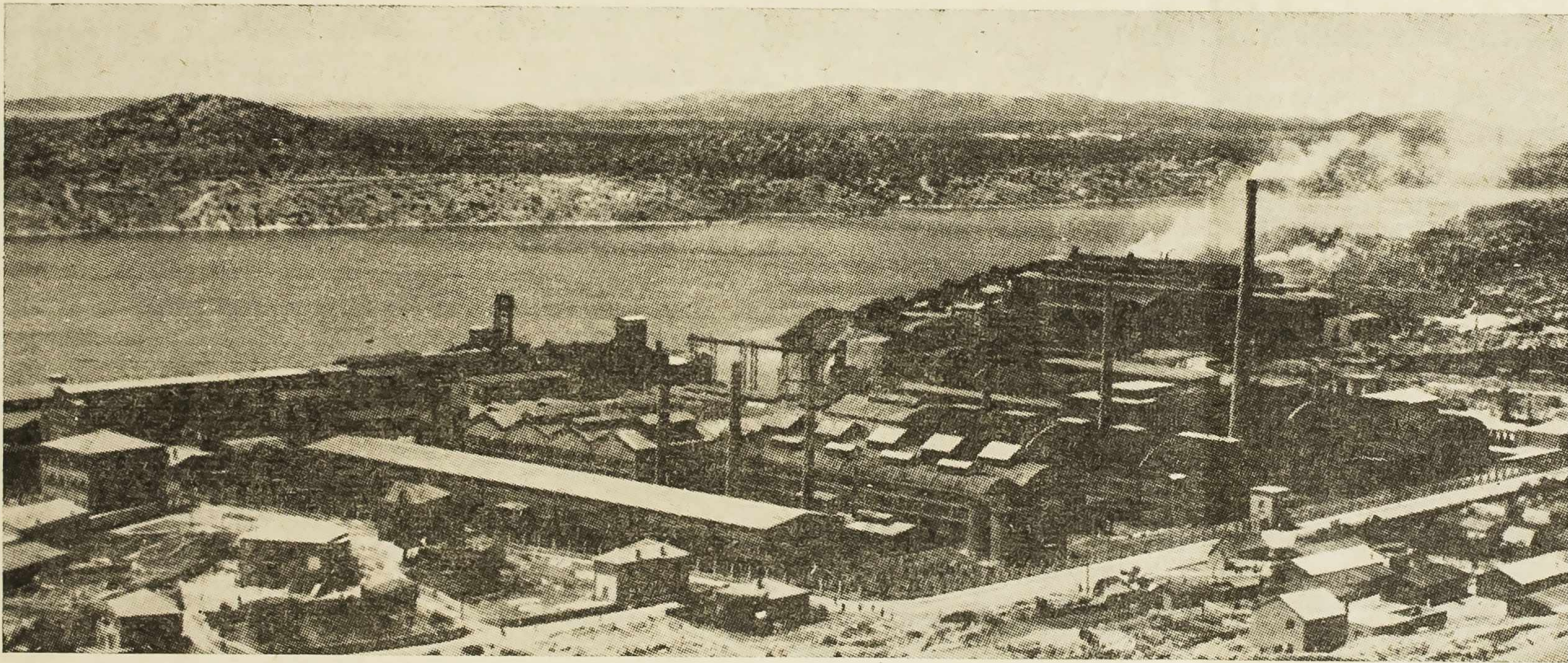
Poraz i uništenje te jake neprijateljske formacije potpuno je demoralisao okupatora i njegove slugu i unio pravu paniku u njegove bijedne ostatke koji se nisu usudili ostati u Drnišu, već su odmah pobjegli prema Kninu. U toku noći, 4. studenoga 1944. u Drniš je ušla XI dalmatinska brigada

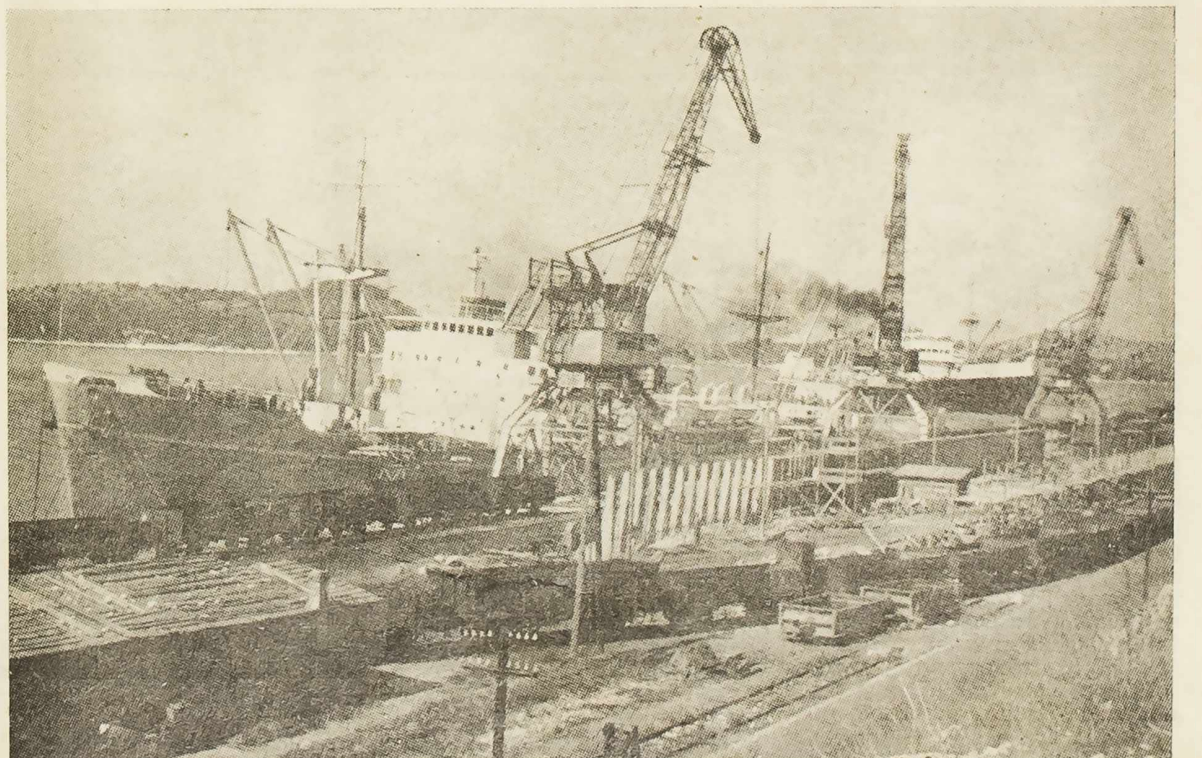
Plan operacija za oslobodenje Šibenika

ŠIBENIK 1964.

Snimio:
JOŠKO ČELAR

Razgovori o Nacrtu Statuta SKJ

Proširena sjednica Općinskog komiteta SK

ZANIMLJIVI PRIJEDLOZI

Nedavno je održana proširena sjednica Općinskog komiteta SK Šibenik kojoj su, pored članova komiteta, prisustvovali članovi Revizije i ostalih komisija pri tom forumu, te nastavnici večernje Političke škole. Pošto je sekretar Paško Periša podnio izvještaj o raspravama što su o Nacrtu Statuta SKJ vođene u osnovnim organizacijama na čitavom području šibenske komune, prisutni su u živom razgovoru iznijeli veći broj primjedaba na tekst Nacrta, a dali su i više zanimljivih prijedloga. Mi ćemo u glavnim crtama iznijeti samo one primjedbe i prijedloge što su usvojeni kao stanovište Općinskog komiteta SK.

U pogledu starosne granice za prijem u članstvo SK izražena su različita mišljenja. Dok su jedni predlagali da se prijem u SK može vršiti prije navršene 18 godina života, drugi su, naprotiv, zauzeli stanovište da starosna granica ostane kao što predviđa tekst Nacrta. Na kraju je zaključeno da ostane sadašnji tekst odredbe u Nacrtu, ali s dopunom da je moguće i iznimno primanje u SK i nešto prije navršene osamnaeste godine.

Predloženo je, nadalje, da se u Nacrt unese dopuna kojom bi se na neki način regulirao odnos između nečlanova i članova SK. Naime, trebalo bi na neki način omogućiti nečlanovima SK, koji prisustvuju sastanku osnovne organizacije SK, da i oni daju prijedloge za primanje u članstvo Saveza komunista.

U Nacrtu Statuta SKJ predviđen je najmanji postotak izmjena članova centralnih komiteta, a to bi svakako trebalo odrediti i za sve ostale komitete. U pogledu održavanja kongresa SK republika i SKJ, zauzeto je stanovište da se oni održavaju svake četiri godine.

Na sjednici se također živo raspravljalo o tome da li je u općinskim komitetima potrebna funkcija organizacionog sekretara.

O tome je bilo raznih mišljenja. Na kraju je usvojen prijedlog da se općinskim komitetima načelno omogući biranje i organizacionog sekretara.

Pošto je u Nacrtu predviđeno da se članovima centralnih komiteta priznaje pravo delegata na kongresima, osim kada se glasa o izvještaju Centralnih komiteta, prisutni su mišljenja da nema razloga da se slično ne primjeni i na članove općinskih, kotarskih i pokrajinskih komiteta. Predlaže se, osim toga, da sekretari općinskih i kotarskih komiteta ne mogu biti birani na te funkcije više od dva zastopna mandata.

S obzirom na dosadašnju praksu u Nacrtu statuta trebalo bi unijeti odredbu o pravu općinskih komiteta da mogu iznimno izricati kazne ne samo svojim članovima već i članovima osnovnih organizacija Saveza komunista. Općinski komitet je, nadalje, zauzeo stanovište da bi u novom Statutu

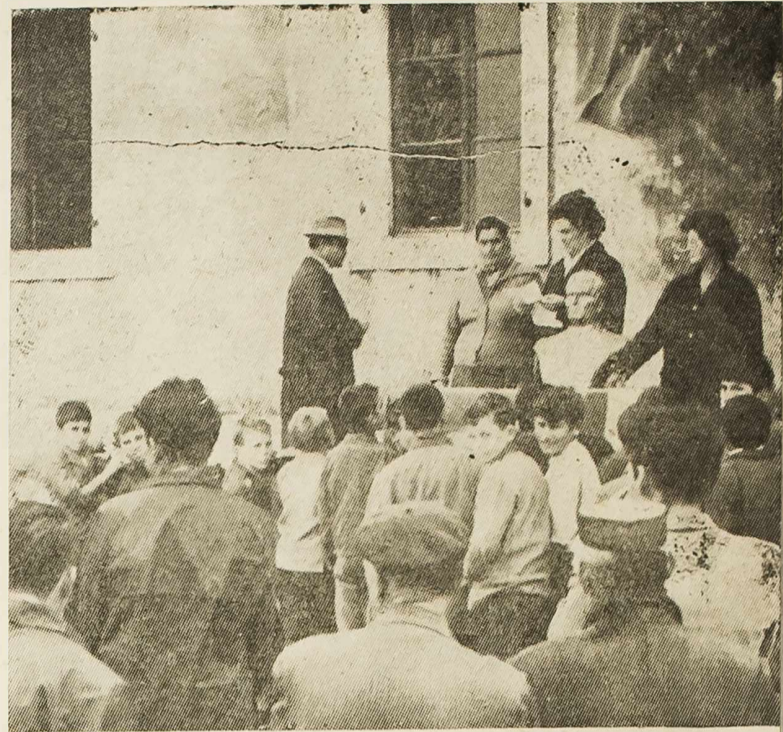
trebalo unijeti odredbu o tome da u SK ne smije biti uzdržanih prilikom glasanja. Također je usvojen prijedlog da se u Nacrtu ostavi mogućnost i općinskim komitetima da mogu birati pomoćna tijela. U pogledu odredbe u tački 26. Nacrta, koja govori o izboru članova CK, zaključeno je da se ta odredba primjeni i na izbor članova općinskog i kotarskog komiteta.

Pošto se u našoj praksi javljaju slučajevi da se pojedini članovi SK pozivaju isključivo na Statut i poriču gotovo svaku vrijednost drugih akata, usvojen je prijedlog da se u Nacrt statuta unese izričita odredba po kojoj CK SKJ donosi odluke za provođenje Statuta. Inače, Općinski komitet SK se u načelu složio s postavkama u Nacrtu izmjena i dopuna Statuta Saveza komunista Jugoslavije.

Izložba u čast godišnjice oslobođenja Šibenika

Muzej grada Šibenika organizirao je u svojim prostorijama izložbu na temu »Oslobođenje Šibenika 1944«.

Izložbu je otvorio drug Vitoimir Gradiška, koji je tom prigodom u glavnim crtama iznio tok šibenske operacije. Ovoj značajnoj manifestaciji što je priređena u čast 20-godišnjice oslobođenja našega grada prisustvovali su predsjednik Općinske skupštine Jakov Grubišić, sekretar Općinskog komiteta SK Paško Periša, predsjednik Općinskog odbora SSRN Josip Ninić, predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća Nikica Bujas, predsjednik Udruženja saveza boraca općine Iviša Baranović, zatim predstavnici društveno-političkih organizacija, javnog i kulturnog života grada kao i ostali građani. Izložen je velik broj zanim-

Sa proslave u Stankovcima povodom 20-godišnjice Prve okružne konferencije Antifašističkog fronta žena

ljivih dokumenata, skica i fotografija koji se neposredno odnose na ratne operacije za oslobođenje Šibenika i tadašnje prilike u opljačkanom i razrušenom gradu. U svakom slučaju ova izložba, koja je vrlo ukusno uređena, zaslužuje punu pažnju naših građana.

Svestrane političke akcije

Sasvim je prirodno što se u posljednje vrijeme u centru pažnje organizacija i rukovodstva Saveza komunista nalazi Nacrt izmjena i dopuna Statuta SKJ, ali ukoliko bi se diskusije svele samo na tematiku Statuta osiromašio bi se inače bogat i raznovrstan politički život vezan za čitav niz problema iz našeg savremenog razvoja.

Ovo valja naglasiti zbog toga što se tu i tamo zapaža shvaćanje da su statutarna pitanja sada najvažnija i da se njihovim stavljanjem na dnevni red sva ostala mogu smatrati

Veoma veliki broj ekonomskih, društvenih, idejnih i dru-

gih pitanja zaista sada zahtijeva ozbiljno analiziranje i dublje pronicanje u njihove uzroke. Možda nikad dosad naš život nije u toj mjeri ispoljio svoju složenost, bogatstvo oblika kroz koje se razvija, potencijalne snage koje treba iskoristiti, ali i čitav niz protivržnosti koje treba razrješavati.

Uzmimo samo savremene procese koji se razvijaju u radnim organizacijama i idejna kretanja s kojima se oni neizbježno prepliću i međusobno uslovljavaju.

Na jednoj strani, radni ljudi s pravom traže da više zarade, da bolje žive, da povećavaju svoj standard. Na drugoj, postoji još veoma objektivnih teškoća, materijalnih ograničenosti, subjektivnih nedostataka itd.

Veoma je važan način prilaza ovim problemima, koji zaista mora da bude u suštini nov. Šta to znači kad radni ljudi zahtijevaju da bolje žive, odnosno da više zarade? Da li oni izražavaju želju da od nekoga to uzmu, ili da im neko da. Ako bi se ta težnja tako shvatila, a ona se još u pojedinim sredinama tako shvaća, onda se ne bi razumjela savremena revolucionarna stremjenja radničke klase i radnih ljudi uopće. Suština te težnje je u zahtjevu da se

raspravljanim i iscrpljenim. To, međutim, kako se i u samoj praksi može vidjeti, nije tačno. Ni ona pitanja koja su prije nekoliko mjeseci istaknuta u Smjernicama za Osmi kongres još nisu do kraja iscrpljena, a u međuvremenu su naišla i mnoga nova. Zbog toga se u nekim organizacijama, kako smo ovih dana mogli da čitamo u štampi, isti zahtjev da se neka pitanja koja su već bila na dnevnom redu i u kojima se već raspravljalo, ponovo uzmu u razmatranje, ponovo podvrgnu ozbiljnijoj analizi.

bolje i organiziranije radi, da se podiže produktivnost, da se manje rasipa, da se savršnije posluje. Radni ljudi, u stvari, traže da više i bolje rade da bi više zaradili i bolje živjeli.

Naravno, time se ne potcjenjuju razne pojave primitivizma, zaostalosti itd, koje na svoj način dalaze do izražaja u pojedinim sredinama, ali bitna suština leži u onom prvom. U tome jedino i leži mogućnost povezivanja pojedinačnih i općih interesa koje predstavlja jedan od najvažnijih zadataka političkih snaga našeg društva. Izolirati težnje radničke klase za boljim životom od njene borbe za veću produktivnost i savršnije funkcioniranje privrede i svih drugih djelatnosti, znači izgubiti realnu platformu sa koje se jedino može voditi uspješna akcija uz podršku širokih slojeva radnih ljudi. Razdvojene jedna od druge one daju suprotne rezultate, jer se prva pretvara u nezadovoljničko demagogiranje, a druga u tehnokratsko mudrovanje.

Čini se da najviše uspjeha postižu ona rukovodstva i one organizacije koji sadržinu svoga rada traže prije svega u stvaranju jasnijih perspektivnih programa razvoja svojih radnih organizacija, u vezivanju inte-

za te programe i mobilizaciju svih snaga da se ti programi ostvare. Kroz tu prizmu oni posmatraju i rješavanju i pitanja organizacije rada, i raspodjele, i integracije, i investiranja itd. To im pomaže da svaku mjeru sagledaju u svojoj njenoj svrsishodnosti, a svaku političku ili društvenu akciju u efikasnosti njenoga djelovanja.

I još nešto. Takva rukovodstva pri takvom radu jasno mogu da osjete da su prošla vremena kad su se krivice za razne nedostatke i teškoće mogle baciti na objektivne uslove, na djelovanje neprijateljskih snaga, na uticaje spolja. Svi ti faktori danas su znatno oslabili i mada ih ne treba potcjenjivati, oni ne mogu predstavljati ozbiljne faktore koji imaju značajniji uticaj. Danas više nego ikada socijalističke snage našeg društva drže situaciju u svojim rukama i ako nešto ne ide kako valja neophodno je da uzroke prije svega potraže u vlastitom radu.

D. M.

ZAŠTO IZUZETAK?

Među mnogim stavovima iz Nacrta izmjena i dopuna Statuta SKJ posebnu pažnju privlači član 10, u trećem poglavlju, gdje se govori o osnovnoj organizaciji Saveza komunista. Naime, u tom članu, između ostalog, piše:

»Komitete može svoje pojedine članove osloboditi prisustvovanja sastancima osnovne organizacije, o ovoj odluci i razlozima oslobađanja obavještava se osnovna organizacija«.

Čemu izuzetak — pitaju mnogi komunisti i organizacije. Zar to nije, u neku ruku, izvjestan raskorak u odnosu na član 1, gdje se jasno kaže: »Član Saveza komunista je onaj ko... pripada jednoj od njegovih organizacija i plaća članarinu«.

Obrazloženja su, manje - više, slična: »Svi smo pripadnici istog Saveza; opća je obaveza prisustvovanje na sastancima osnovne organizacije kojoj pripadamo«, »Oslobađanje članova komiteta od prisustvovanja sastancima osnovnih organizacija imalo bi višestruke štete. S obzirom na brojnost i idejno-političku zrelost članova komiteta, osnovne organizacije, bi ostale bez velikog broja najposposbnijih članova; s druge strane, članovi komiteta lišavaju se time mogućnosti uvida u neposredne probleme i odvajaju se od svakodnevnih prakse...« »U tač. 10 trebalo bi dodati da je svako dužan da pripada i da je povezan u nekoj osnovnoj organizaciji, pa i članovi komiteta. Jer, prisustvovanje sastancima članova komiteta bilo bi korisno za uspješan rad organizacija SK, s obzirom da bi ti ljudi »dolje«, na licu mjesta i bolje sagledavali sve društvene probleme...«

Kroz neke sugestije i primjedbe na taj član, provjeka i kritika dosadašnjeg odnosa. Naime, po riječima pojedinih učesnika u diskusiji na sastancima organizacija, upravo članovi komiteta bi morali biti primjerni u »svojoj« organizaciji, a u praksi, ponekad to nije slučaj. Pojedinci u ovom »izuzecu« čak vide i neku vrstu privilegije! Zbog čega baš članovi komiteta da budu u posebnom po-

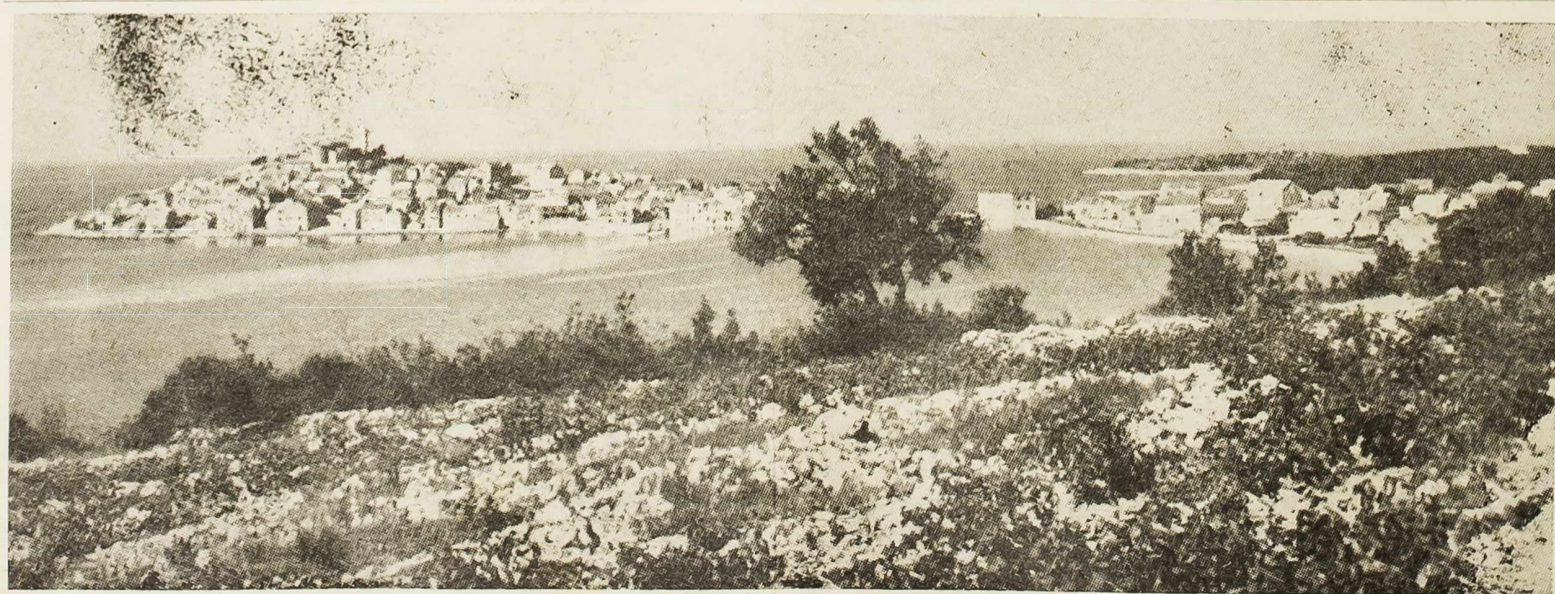
ložaju? Tačno je da su oni veoma zauzeti i društveno angažirani, obilaze i druge osnovne organizacije, itd. Ali, zar i mnogi drugi komunisti — koji nisu članovi nekog partijskog foruma — isto tako nisu društveno-politički veoma angažirani, zar i oni ne trče od sastanka na sastanak?!

Sve ove primjedbe nisu izrečene bez osnova. Dobrim dijelom, takvo reagiranje »običnih« članova je rezultat i dosadašnjeg privilegiranog položaja pojedinih rukovodećih komunista (bilo kojeg foruma), koji i po nekoliko mjeseci, nekad i preko cijele godine, ne »zavire«, na sastanak svoje osnovne organizacije.

I, stvarno, kad bi se taj član Statuta — ukoliko se usvoji — naširoko primijenio, postoji opasnost da osnovne organizacije ostanu bez velikog broja dobrih i sposobnih komunista.

Istina, ovaj član obavezuje komitet da o ovoj odluci i razlozima oslobađanja obavještava osnovne organizacije. I ne treba sumnjati u argumentiranost takvih prijedloga. Samo, ako se i usvoji takav član (to se isto pominje u prijedlozima), zar nije bolje da se jedno takvo pravo da direktno osnovnoj organizaciji — da ona kaže koga i za koje vrijeme oslobađa prisustva sastancima. Jer, sigurno je da će članovi svake osnovne organizacije voditi računa o društvenim obavezama pojedinih komunista i uvijek, kad to stvarno bude potrebno, pokazati puno razumijevanje za sve one koji su društveno i politički mnogo angažirani na drugoj strani, u komuni i šire.

Z. S.

Panorama Primoštena

„Šibenski list“

čestita
svojim
čitaocima
20-godišnjicu
oslobođenja
Šibenika

Šibenik od oslobođenja do danas

Snažan razvoj privrede

(Nastavak sa 2. strane)

ovisio je o transportnim mogućnostima i prevoznosti moći željeznice od Šibenika prema unutrašnjosti. Poznato je da je ovo bio stalan problem. Isto se odnosi i na nedostatak zatvorenih vagona kao i činjenicu da uvoz sirovih fosfata iz prekomorskih zemalja, ne teče ravnomjerno u toku cijele godine. Zbog toga se ukazala potreba za izgradnju zatvorenih skladišta koja bi djelovala kao regulator saobraćajnih kapaciteta i priliva robe u luku. Izgradnja skladišta od 9.000 kubnih metara je u toku, a njegovo dovršenje očekuje se koncem 1964. godine, kada će se u njima moći jednovremeno uskladištit 13.500 tona fosfata ili slične robe. Godišnji kapacitet skladišta iznositi će 162.000 tona rasutog tereta, što je optimalna veličina za izvršenje radnih zadataka luke. U

ovu izgradnju investirano je 154 milijuna dinara. Uz puštanje u eksploataciju skladišta očekuje se i dovršenje drugog veza na obali Rogač. Za izgradnju ovog dijela operativne obale, u dužini od 93 metra, bit će utrošeno ukupno 56 milijuna dinara, uglavnom vlastitih sredstava. Na ovaj način će se dobiti i oko 4.000 kvadratnih metara novog otvorenog skladišnog prostora. Na čitavom terenu luke uvedeno je osvjetljenje svih saobraćajnica i operativnih površina.

Postavljeno je 130 rasvjetnih tijela uz utrošak od 13 milijuna dinara vlastitih sredstava.

TRGOVINSKO PODUZEĆE »ISHRANA«, nakon spajanja »Konzuma« i »Prehrane«, bilježilo je veoma značajan napredak. Fondovi novoformirane organizacije znatno su porasli u odnosu na skromna

sredstva ranijih poduzeća. Oni su omogućili modernizaciju trgovine, obogaćenje robnog prometa širokim asortimanom robe, poboljšanje kvaliteta usluga i stručno uzdizanje kadrova. »Ishrana« je samo do prošle godine investirala 31 milijun dinara vlastitih sredstava i 14 milijuna u obliku kredita. Tako je utrošeno 4 milijuna za adaptaciju prodavaonice broj 11 Ulica bratstva i jedinstva) u specijalnu trgovinu za posebnim štandom artikala tvornice »Josip Kraš«. Investicijom od 23 milijuna dinara otvorena je prva prodavaonica za samoposluživanje. A sa 3 milijuna dinara adaptirana ona na samoj tržnici. Utrošeno je nadalje 2 milijuna dinara za otvaranje autoparka s garažom za 4 vlastita teretna vozila. U opskrbni centar Baldekin investirano je 18 milijuna dinara.

Nakon realizacije plana razvoja trgovačke mreže kojom će se iz temelja izmijeniti organizacioni lik ovog poduzeća postići će se to da će od 22 prodavaonice klasičnog tipa nastati 12 prodavaonica samoposluga pravilno lociranih po 1960. godine. To je veliki skok odgovarajućim gradskim predjelima. Na ovaj način porast će rentabilitet poslovanja, osigurat će se više kadrova i stvoriti veća vlastita investicijska sredstva, uskladiti trgovina s potrebama razvitka turističke privrede.

»AUTOTRANSPORTNO« PODUZEĆE. Ovo poduzeće osnovano je 1950. godine. Ono je razvijalo svoje autobusne linije prema direktnim potrebama stanovništva koje gravitira gradu. Uporedo je započela i nabava teretnih vozila. U razvitku autobusnog i cestovnog saobraćaja mogu se navesti ove etape:

- 1) uspostavljene su linije sa Kninom, Ervenikom, Okljajem, Zadrom i Splitom,
- 2) nabavljena su teretna vozila i započeo prevoz na gradskim i međugradskim linijama,
- 3) uspostavljen je prigradski

saobraćaj i povezano područje Boraja, Vrpolje, Lozovac, Lapin Dolac,

4) uspostavljena je višekratna gradska linija Crnica, obala, Mandalina,

5) preuzet je prevoz radnika TLM i Lozovac i prevoz učenika,

6) otvorena je sezonska linija za Beograd, Zagreb, Ljubljanu, (dnevne i noćne) i Rijeku,

7) otvorene su dvije stalne linije za Dubrovnik, a preuzet je i prevoz radnika tvornice TEF i poduzeća »Luka«,

8) proširuje se mreža prigradskih linija na područje Skradin, Rupe, Bribir, Gračac, Grebaštica, Zablache i Krapanj,

9) povećavaju se kapaciteti u teretnom parku nabavkom šlepera u ukupnoj nosivosti od 65 tona. Izvršena ze i tipizacija autobusa pa poduzeće u ovoj godini isključivo eksploantira FAP-ova vozila. Ovo je uporedo preuzelo prevoz putnika i robe priobalnog područja gdje je »Jadrolinija« ukinula svoje pruge.

Samo u prošloj godini za nabavku novih vozila investirano je 45 milijuna, koji su korišteni uglavnom na međugradskim relacijama. Danas poduzeće posjeduje 35 autobusa za putnički saobraćaj, 9 gradskih i 26 međugradskih. S putnicima je u 1963. godini pređeno oko 2.050.000 km. Te je godine prevaljena kilometraža iznosila 53,6 posto više nego 1962. Porasla je i realizacija u odnosu na predviđeni plan. Povećanje dohotka u 1963. iznosilo je 93,5 posto, čistog prihoda 127,1 posto a osobnih dohodaka 38,5 posto. Povećanju realizacije osobito su pridonijele međugradske linije. U ovoj godini očekuje se da će realizacija još porasti za 33 posto, iako su u ovoj godini i troškovi poslovanja porasli za blizu 40 posto, ali će ipak dohodak biti za 20 posto veći nego lani, a osobni dohoci za 23 posto. U prošloj godini poduzeće je poslovalo uspješno i uspjelo je sanirati stanje iz 1962. godine, pokriti gubitke i izdvojiti znatna sredstva u fon dove. **Čelar Joško**

Peinaest godina Veterinarske stanice u Šibeniku

Značajni rezultati u unapređenju veterinarske službe

Ove godine navršava se 15 godina od osnivanja Veterinarske stanice Šibenik. Ona je osnovana kao kotarska ustanova od strane Oblasnog narodnog odbora za Dalmaciju 1949. godine i to za područje bivšeg kotara Šibenik Za prvog upravitelja stanice imenovan je veterinar Grubišić dr Ivo. Područje stanice je obilno i dosta razvučeno, jer u promjeru od preko 70 kilometara postoje 103 naseljena mjesta.

U toku svog razvojnog puta stanica je imala nekoliko razdoblja. U prvom periodu od 1949. do 1954. izvršeno je organizaciono sređenje stanice, nabavljena su najpotrebnija sredstva za rad i stanica je u tom vremenu učinila velike napore na polju suzbijanja stočnih zaraza. To je ujedno i najteži period rada stanice. Teškoće u to vrijeme bile su raznovrsne, a glavne su: nedostatak potrebnih pomagala u radu, prevoznih sredstava, velika zaostalost stočara itd.

U drugom periodu, koji je trajao do 1957. godine, stanica se znatno ojačala i organizaciono i financijski. Ona se u tom periodu potpuno afirmirala kao neophodni faktor i stekla »pravo građanstva« jer je iza sebe imala niz zapaženih rezultata na raznim poljima svoje djelatnosti. U tom periodu nabavljena su i prva prevozna sredstva bez kojih se dalje nije mogao zamisliti ozbiljan rad na ovako velikom području. Osim toga, izvršene su i pripreme za izgradnju nove zgrade za stanicu.

Najnoviji period koji datira od 1957. povezan je s najnovijim rezultatima rada stanice što su omogućili skokoviti napredak veterinarske službe na ovom području. Ovi uspjesi službe omogućeni su zahvaljujući:

- ukidanju privatne prakse i uvođenju stimulatavnog načina nagrađivanja,
- izgradnji nove zgrade za veterinarsku stanicu i uvođenju organa samoupravljanja, te osnivanju vlastite sindikalne podružnice,
- početku radova na unapređenju stočarske proizvodnje kao i vlastite proizvodnje,
- donošenju nekih normativnih akata (pravilnika za raspodjelu dohotka i osobnih dohodaka i Statuta).

Veterinarska stanica u Šibeniku po broju osoblja i obimu poslovanja spada u najveće stanice u Dalmaciji. Organizacija rada stalno se poboljšava.

Davno je prošlo vrijeme kad su se veterinari u toj ustanovi bavili svim veterinarskim poslovima. Danas u stanici postoji pet stručnih organizacionih jedinica i to: služba opće veterine (terenska), klaonička veterinarska kontrola, tržna veterinarska kontrola, kontrola rada u industriji prerade ribe i služba zootehnike i stočarske proizvodnje. Pojediniim službama rukovode veterinari.

Pored organa upravljanja postoji i stručni kolegij koji također mnogo doprinosi poboljšanju organizacije rada.

U sklopu stanice djeluju i 4 stalne ambulante i to u Vodicama, Primoštenu, Skradinu i Tijesnu.

Već je navedeno da stanica ima veliko područje, ali s malim brojem stoke. Međutim, cijelo to područje redovno se obilazi. Pojedina sela su klasiificirana prema broju stoke. Na osnovu toga se u pojedina sela u sezoni rada odlazi dva puta tjedno, u druga jednom, a u treća svakog drugog tjedna.

S obzirom na sve veći razvitak turizma na području općine postavljen je zadatak pregleda stoke za klanje i mesa na cijelom području. I to je s uspjehom riješeno. Tako se danas vrši pregled mesa, osim u Šibeniku, u Vodicama, Skradinu, Primoštenu, Tijesnu, Betini, Murteru, Pirovcu, Jezerima, Tribunju, Lozovcu i Rogoznici.

Veterinarska stanica je jedina organizacija koja se na području općine bavi unapređenjem stočarske proizvodnje. Na njenom području nema stoke u društvenom vlasništvu, pa se čitav rad odvijao preko privatnog sektora. Još prije uvođenja umjetnog osjemenjivanja goveda, stanica je vodila brigu o nabavci kvalitetnih bikova za pojedina područja. Stanica je tri godine zaredom provodila merinizaciju ovaca. Isto tako ona se bavila uzgojem merino ovnova koje je raspodjeljivala preko zadruga. Osnivanjem inkubatorske sta-

nice i manjeg tovišta brojlera, stanica je prodala nekoliko hiljada rasplodnih kokica pamsine Leghorn i nekoliko desetaka hiljada utovljenih brojlera.

Iz godine u godinu stanica je povećavala i svoje prihode. Ona nije nikada radila s gubitkom, a niti je primala dotacije.

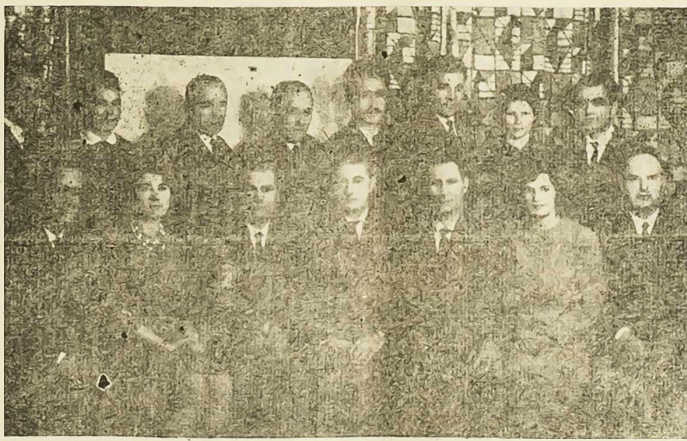
Današnja vrijednost osnovnih sredstava Veterinarske stanice iznosi 19,5 milijuna dinara što nekako odgovara prikupljenim fondovskim sredstvima u proteklom periodu. Sva osnovna sredstva nabavljena su iz vlastitih izvora. Za izgradnju stanice i nabavku prevoznih sredstava stanica je digla zajmove, a godišnji anuiteti iznose blizu milijun dinara.

Osnovna sredstva sastoje se iz stanične zgrade (tri kancelarijske prostorije sa bibliotekom, prostorije za dežurnu službu, laboratorij, apoteka, prostorija za pripremu rada i sterilizaciju, dvije pregledbene

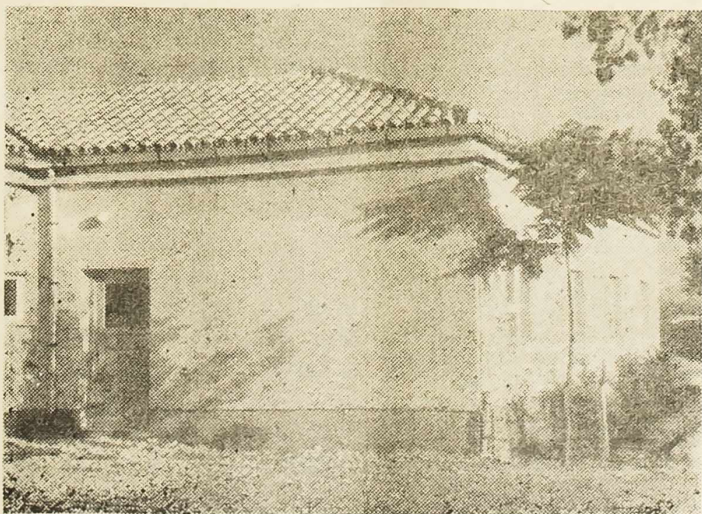
sale), pomoćnih prostorija (garaža, skladište za benzin i autodijelove, stacionar sa dva ležišta i skladište za stočnu hranu), dvosobnog komfornog stana za bolničara i predradnika. Osim toga, stanica raspolaže sa tri automobila i 4 motocikla.

Iako su izneseni samo neki pokazatelji 15-godišnjeg života i rada šibenske Veterinarske stanice — iz njih je vidljivo da je veterinarska služba kroz Veterinarsku stanicu postigla na ovom području zaista značajne uspjehe. To ujedno još jednom pokazuje da je naš put razvitka veterinarstva sasvim ispravan.

Slaveći svoj skromni jubilej šibenska Veterinarska stanica je ponosna na ovaj period znajući da je najteže razdoblje njenog rada iza nje. Perspektive su svjetlije i zadaci, koji stanicu unaprijed očekuju, bit će svakako savladani, jer za to postoje svi potrebni uvjeti.

Kolektiv Veterinarske stanice

Zgrada Veterinarske stanice

Sa Skupštine socijalnog osiguranja

Prva izborna rotacija

Skupštinska tijela naših komunalnih zajednica socijalnog osiguranja (Šibenik i Knin) koja su po novom sistemu izabrana urajnu 1962. već na prvom zasjedanju odredila su polovicu izbornih jedinica u kojima treba izabrati nove članove. Na području Šibenika i Drniša nova izborna aktivnost počela je od druge polovice rujna i to po sindikalnim i radnim organizacijama. Komunalna zajednica Šibenik birala je 23 nova člana Skupštine. U 15 izbornih jedinica održano je blizu 30 zborova osiguranika. Oko 6500 osiguranika, koji su prisustvovali zborovima, izabrali su 50 kandidata za članove Skupštine. Od tih kandidata organi upravljanja radnih organizacija koji su činili za svaku izbornu jedinicu izbornu tijelo izabrali su 23 člana. U izbornim tijelima učestvovalo je 613 radnika ili 80% od postojećih.

Na prvoj, tako reći, rotirajućoj skupštini, koja bi se mogla nazvati i konstituirajuća zbog polovice novih članova i zbog izbora tih članova u one funkcije na kojima su bili rotirani skupštinari, raspravljalo se o dodatnom doprinosu i o kontroli pojedinaca na bolovanju. Zavod je u ime dodatnog doprinosa za socijalno osiguranje ubrao više nego je propisom dozvoljeno i zbog toga je morao taj doprinos svesti na dozvoljeni nivo, na najviše do 25% osnovnog doprinosa zdravstvenog osiguranja. Kod toga je učinjen prijedlog da se stopa dodatnog doprinosa snizi onim radnim organizacijama koje su do sada bile optereće-

ne maksimalnim stopama od 4,35%. Skupština je prihvatila prijedlog uz dodatak da se Brijačko-frizerskoj zadrugi također snizi stopa na 1,5%.

O laičkoj kontroli bolovanja već se dva puta raspravljalo, ali bez rezultata. Jedni su bili za to da služba socijalnog osiguranja organizira vlastitu kontrolu. Drugi su izrazili mišljenje da bi to značilo demobilizaciju društvenih snaga u poduzeću na smanjenju i kontroli bolovanja i sva odgovornost bi se po tome prenijela na socijalno osiguranje. Predloženo je da se cijelo područje rajonizira po selima, da se za svaki rajon odredi kontrolor-profesionalac. **I. R.**

OSVRT

Skratiti put do ostvarenja prava građana

Kod nas građanin ima vrlo široka prava, naročito u oblasti socijalnog osiguranja, i može se reći da su ona veća nego u mnogim drugim zemljama. Ipak, građani su nezadovoljni i često se žale da trebaju mnogo vremena i obilje dokumenata da dokažu i ostvare svoje pravo. Radi se o metodi i tehnici u rješavanju njihovih zahtjeva, o čemu se dosad više puta raspravljalo na raznim nivoima. Ostvareni su i određeni pozitivni rezultati, tako da se od oko 60 raznih dokumenata za ostvarivanje prava iz socijalnog osiguranja, sada, na području Hrvatske traži oko 17 ili 18. Očito je, međutim, da je moguće ići i dalje u pojednostavljanju tog postupka za lakše, brže i efikasnije dokazivanje prava građana, koja su bazirana na zakonskim propisima i Ustavu, te tako poboljšati poziciju građana pred organima zavoda za socijalno osiguranje.

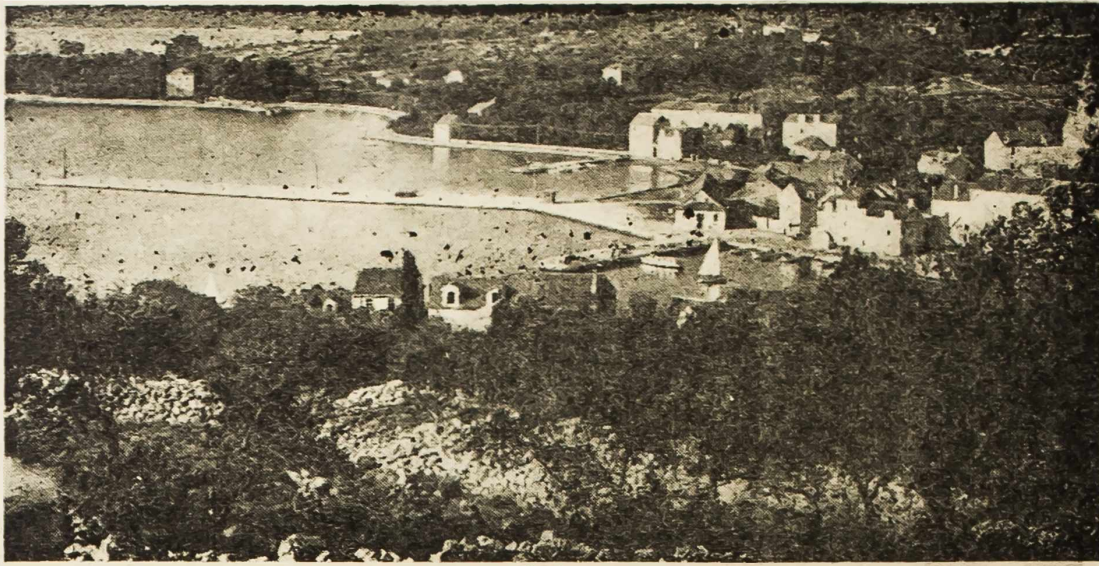
Treba, naime, izbjeći formalistički odnos u rješavanju tih prava, izbjeći nepovjerenje prema tražiocu određenog prava, a i prema osobi koja u organima socijalnog osiguranja o njima, u skladu sa zakonskim propisima, rješava. Do mnoštva podataka moguće je doći u toku postupka ili koristeći se onima radne knjižice, lične legitimaci-

je i drugih sličnih dokumenata, umjesto da se traži matična knjiga rođenih i vjenčanih, uvjerenje o državljanstvu, o radnom stažu, stručnim kvalifikacijama itd. Tim bi se smanjio sadašnji broj uvjerenja i nepotrebna korespondencija oko prikupljanja i podnošenja ovih dokumenata što bi u znatnoj mjeri utjecalo na smanjenje obima predmeta. Mnogi opravdani razlozi govore u prilog takvom rješenju, jer brojni su dokumenti koje organi socijalnog osiguranja traže, ne zato što su zakonom propisani već zato što je naprosto takva dosadašnja praksa. Na primjer, potvrdu koju tražilač dječjeg doplatka podnosi radi dokazivanja da ne živi u zajedničkom kućanstvu, potpisuju svjedoci, ne pred organom zavoda već u općini, iako to zakon ne traži. Nije li kod toga umjesno pitanje zašto umjesto svjedoka u čitavom tom postupku izjava samog tražioca, uz određene sankcije za slučaj neistinitosti, ne bi bila jednako značajna i dovoljna.

Bitno je, na kraju to da svoja prava brzo, iako i bez suvišnih komplikacija ostvari svaki građanin koji ispunjava za to propisane uvjete, jer i pored brojnih dokumenata i izjava koje su potrebne za dječji do-

platak samo u toku prošle godine na području Hrvatske protuzakonito je isplaćeno oko 92 milijuna dinara. To znači, da se u praksi katkad traže samo formalni dokazi i ne utvrđuje stvarno stanje. Stoga treba obratiti više pažnje suštini pitanja i tačno utvrditi tko ima pravo na dječji doplatok u skladu s propisima. Ovo pitanje traži, međutim, širu raspravu jer mi danas imamo takvu situaciju da svakom građaninu koji ima registriranu obavezu da plaća porez, uskraćujemo pravo na doplatok, bez obzira na dohodak koji iz rada ostvaruje. Na drugoj strani radnik čiji se dohodak penje na iznos i veći od 100.000 dinara, na primjer, ukoliko je bez obaveze poreza na imovinu prima doplatok za dijete. Ovo upućuje na zaključak da bi trebalo razmotriti izmjene i pravo na doplatok bazirati na stvarnom dohotku, a ne isključivo na posjedovanju imovine.

Nema, međutim, sumnje da bi se problem dokumenta koji se traže, mogao djelomično otkloniti i uz brži, efikasniji i rentabilniji rad organa socijalnog osiguranja i tako skratiti put u realizaciji prava građana.

Zlarin

NA KRAJU TURISTIČKE SEZONE U MURTERU

Promet: 150 milijuna

Ovogodišnja turistička sezona je za Murterane okončana. Posljednji gosti napustili su mjesto kraj Slanice, pa domaćini sada sumiraju rezultate petomjesečnog rada. Zbraja se broj gostiju koji su koristili gostoprimstvo u kućnoj radinosti, s onima koji su ljetovali u jednom od brojnih odmarališta, pod šatorima i u panslonu Poljoprivredne zadruge na kupalištu Slanica. Premda brojke još nisu detaljno sređene broj gostiju i noćenja se nazire. Prva se cifra kreće oko 12, a druga oko 120 tisuća. Nema sumnje lijep uspjeh.

Ako bismo išli još dalje vidjeli da je u Murteru ove godine ostvaren turistički promet od oko 150 milijuna dinara. Od toga je u kućne budžete otišlo oko 40 milijuna, a ostalo u blagajne Poljoprivredne zadruge, trgovinskog poduzeća »Sloga« iz Šibenika i privatnih gostioničara i pekara. U Turističkom društvu su također zadovoljni ovogodi-

šnjim otvorenjem. Na ime boravišne takse i provizije Turističko društvo je ubralo preko deset milijuna dinara.

Ovog ljeta je u Murteru boravio znatan broj stranih turista — oko 1500. Oni su ostvarili oko 15.000 noćenja. Od domaćih gostiju otpada na stanovnike glavnog grada naše Republike. Na drugom su mjestu Beogradani,

a za njima slijede Mariborčani i Novosađani.

Zahvaljujući asfaltnoj traci od Magistrale do kupališta Slanica, u proteklih 150 dana Murter je posjetio znatan broj motoriziranih turista. Na murterkim ulicama mogli su se zapaziti automobili svih jugoslavenskih registracija, a ni strane naci po pedesetak osobnih kola.

Ako bismo tražili »ključ« uspjeha ovogodišnje motoriziranih gostiju. Međutim, to ne znači da i propagandna aktivnost Turističkog društva nije urodila plodom. O. Jureta

KNINSKA KRONIKA

Savjetovanje o obrazovanju odraslih

Na inicijativu Kotarskog odbora SSRN Split u Kninu je 14. oktobra održano savjetovanje o stanju nepismenosti jednog dijela stanovništva na području kninske, benkovačke Bukovice i ostalih općina u Dalmaciji kod kojih također postoji problem analfabetizma.

Ovom skupu, pored predstavnika općina sjeverne i srednje Dalmacije, prisustvovali su predstavnici Glavnog odbora SSRN Hrvatske, kotarskih foruma Socijalističkog saveza SK, Saveza omladine i Sindikata, zatim republičkog i kotarskog zavoda za školstvo i drugi.

Uvodno izlaganje o dosadašnjem i perspektivnom razvoju obrazovanja i kulturne djelatnosti na području kninske općine, dao je Paško Paić, direktor gimnazije u Kninu.

I pored toga što su na području Dalmacije u proteklom periodu učinjeni veliki napori za proširenje mreže osnovnih škola i osnivanju većeg broja novih škola drugog stupnja, nastajede prošlosti ostavilo je tragove nezadovoljavajućeg nivoa obrazovanja u nerazvijenim komunama, naročito u Dalmatinskoj zagori i Bukovici. Tako na području općine Obrovac ima oko 41% nepismenih od ukupnog broja stanovnika, u općini Drniš 32%, Benkovac 30%, Trogir 27%, Sinj i Knin po 26%, Imotski 25% itd.

ŽELJEZNIČKA NESREĆA NA ZADARSKOM KOLOSIJEKU U KNINU

Prošle subote, u 2,05 sati po ponoći došlo je do željezničke nesreće nedaleko mosta nadvožnjaka u Kninu. Dok je manevrirao manevarski vlak naišla je iz Radučića dizel-lokomotiva koja se sudarila sa manevarkom. Tom prilikom poginuo je strojvođa manevarke 52-godišnji Petar Bradaš iz Zagrovnice. Pčinjena je i materijalna šteta u visini od preko 4 milijuna. Dizel-lokomotiva je brzinom od oko 60 kilometara preletjela ulazni signal i udarila u parnu manevarku koja je potiskivala kompoziciji od 15 teretnih vagona prema prvom bloku. Dizelkom je upravljao strojvođa Vlado Bazler.

Premda starije stanovništvo, od 50 godina nadalje, čini većinu nepismenih, stanje zabrinjava po tome što toj kategoriji pripada izvjestan broj i mlađeg aktivnog stanovništva, zaposlenog u poljoprivredi i drugim oblastima privrede. Ako se tome doda dio stanovništva koje je uključeno u aktivno privređivanje a posjeduje samo 4 razreda osnovne škole, onda postojeća situacija upozorava da je potrebno sistematski i angažirano radi na uklanjanju problema nepismenosti, odnosno i poduzimanju mjera u korist doškolovanja i obrazovanja odraslih, što

OSNOVNA ŠKOLA DOBILA NOVE UČIONICE

Od ponedjeljka, 19. oktobra prestaje rad treće smjene pri Osnovnoj školi Kninu, Dvršeno je novo krilo zgrade u kojem se nalazi devet učionica. Tako sada osnovna škola u Kninu raspolaže sa ukupno 21 učionicom. Učenici će od sada naizmjenično, po turnusima dolaziti u školu samo izjutra, odnosno, poslije podne. je svakako jedan od faktora

Program šibenskih kina u studenome

Na ekranima šibenskih kina tokom studenoga ljubitelji sedme umjetnosti moći će gledati 17 ostvarenja svjetske filmske industrije, među kojima i domaći »Marš na Drinu« Zike Mitrovića. U ovom filmu glavne uloge tumače naši poznati glumci Ljuba Tadić i Nikola Jovanović. Od domaćih gledat ćemo još »Oklopni voz«, srednjometražni film u kome se prikazuje zanimljiva i uzbudljiva epizoda iz narodnooslobodilačkog rata. S obzirom na dužinu, ovaj film prikazivat će se na istoj predstavi sa sovjetskim dokumentarcem o legendarnom podvigu kozmonauta »Zvezdana braća«.

Iz sovjetske produkcije na programu je veliko ostvarenje »Ivanovo djetinstvo« u režiji Andreja Tarkovskog, koji je nagrađeno »Zlatnim lavom« na festivalu u Veneciji i »Nagradom za režiju« na festivalu u San Francisku. Epizode revolucionarnog talasa na Baltiku u vrijeme Oktobarske revolucije prikazat će nam Samson Samsonov u filmu »Optimistička tragedija«, a ratne godine i epopeju sovjetskog naroda gledat ćemo u filmu u dva dijela »Živi i mrtvi«. Ovog puta nabavljena

BISTE NARODNIH HEROJA BIT ĆE POSTAVLJENE U KNINU

U okviru proslave 20-godišnjice oslobođenja Knina, koja će se svečano proslaviti 3. decembra, na određenim mjestima u kninskim parkovima bit će postavljene brončane biste narodnih heroja Bože Bilića - Marijana, Steve Opačića, Boška Zunića, kao i dvojice predratnih revolucionara, Gojka Bjedova i Krste Ljubičića.

Odbor za proslavu pravovremeno je povjerio izradu bista zagrebačkom kiparu Stipi Sikirici.

PRIREDBA KUD U KNINU

Kulturno-umjetničko društvo »Duško Damjanović«, poslije duže pauze, priredilo je u Domu JNA u Kninu veće zabavnih i narodnih pjesama, folkloru i humora.

je nova kopija poznate muzičke komedije »Pastir Kostja« u režiji Gregorija Aleksandrova u kome uloge tumače poznati filmski glumci L. Utjesov i L. Orlova.

Od talijanskih filmova prikazivat će se »Snježana, crni princ i sedam patuljaka« zatim historijski »Trojanski rat« i značan ratni film »Četiri napuljska dana«.

Na programu su još zapadnonjemački kriminalni film »Posljednji svjedok« i uspješna muzička revija »Pjesma o šarenom balonu« u kome nastupaju poznati sportisti Toni Sailer i Ina Bauer.

Od engleske produkcije prikazivat će se komedija »Valcer toreadora« i »Plamen na ulicama« u kome se određuje rasni problem u Velikoj Britaniji. Francuska je ovog puta zastupljena filmom »Žena je žena« cinemaskopom u koloru u kome jednu od glavnih uloga tumači Jean-Paul Belmondo. Od američkih filmova na programu je »Ponoćna činka« kriminalističkog žara režisera Davida Millera u kome uloge tumače poznati glumci Doris Day, Rex Harrison, Myrna Loy i drugi. TD

Savjetovanje direktora stručnih škola u Splitu

Pitanja stara kao i školstvo

Zavod za školstvo Kotarske skupštine Splita organizirao je prošlog četvrtka u Splitu savjetovanje s direktorima stručnih škola s područja Dalmacije. Pored direktora škola, savjetnika u Kotarskom zavodu za školstvo, predstavnika Kotarske privredne komore i kadrovičara vodećih privrednih organizacija, savjetovanju je prisustvovala i Irena Bulović, savjetnik Zavoda za unapređenje stručnog obrazovanja SR Hrvatske. Savjetovanje je otvorio Miroslav Kuhač, direktor Zavoda za školstvo Kotarske skupštine Splita.

Uvodno izlaganje prosvjetnog savjetnika Ante Mimice iniciralo je diskutante na dug i konstruktivan razgovor o nekim problemima stručnih škola, u prvom redu na odnose i veze tih škola s privrednim organizacijama i pitanja njihove organizacione strukture i nastave.

Jednodnevno savjetovanje dopustilo je da se tek nabaci serija pitanja koja su stara kao i naše školstvo. Među njima centralno mjesto su zauzimali: praktični i proizvodni rad učenika, učešće u nastavnom procesu stručnjaka iz privrednih organizacija, nastavni programi, praćenje svršenih učenika, školovanje odraslih, financiranje, privreda i organi upravljanja u stručnim školama, organizacija nastave i praktičnog rada u školama za učenike u privredi i školama s praktičnom obukom, pojave integracije među tim školama i formiranje školskih centara za pojedine, u prvom redu deficitarne struke.

O novom principu izgradnje sistema stručnog obrazovanja, učesnike savjetovanja upozнала je Irena Bulović, savjetnik u Zavodu za unapređenje stručnog obrazovanja SR Hrvatske. Ona je najprije iznijela historijat teza za materijale koji su dostavljeni odgovarajućim organima Sabora. Ni ovaj put neće biti donesen zakon o

stručnom obrazovanju nego rezolucija koja će biti popraćena prijedlozima operativnog karaktera i nizom normativnih akata. Institucije koje bi ostvarivale stručno obrazovanje na II stupnju školovanja bila bi

opća tehnička škola (politehnička škola), stručna škola namijenski diferencirana za pojedina zanimanja i centri u radnim organizacijama za priučavanje nekvalificiranih radnika za pojedine specijalizirane radne operacije. Svoje izlaganje završila je Irena Bulović ukazujući na preduvjete za realizaciju novih principa u oblasti stručnog obrazovanja, a među kojima su kao primarni osiguranje adekvatne baze za financiranje što traži i nove instrumente raspodjele. (c)

Turističko logorovanje i vodiči

Vijesti o uništavanju šuma, naročito u priobalnom području, izazvane nepažnjom turista, nisu ni ove godine izostale, a štete su, moglo bi se reći, neprocjenjive, jer, ne radi se samo o gubitku drvene mase. Posljedice su daleko veće. Da se to ubuduće ne bi dešavalo, predviđa se da će općinske skupštine donijeti propise kojima će se regulirati pitanja zaštite šuma i biljnog pokrivača.

Nedavno prihvaćenim zakonskim propisom o turističkom logorovanju, u cilju uzgoja, održavanja i proširenja površina pod šumama, predviđa se mogućnost da općinska skupština odredi da se dio pristojbi od turističkih logorovanja prepusti organizaciji koja gospodari tim šumskim zemljištem, i tako ostvari dio potrebnih sredstava. Pored toga, daje se pravo općinskoj skupštini da određuje mjesto za turističko logorovanje, a odgovarajuća služba općine dužna je da i dalje vodi brigu o osnovnim zdravstvenim i higijenskim uvjetima na tom mjestu.

Zakonom su regulirana i pitanja vezana uz urbanistički i

prostorni plan određenog područja što je vrlo značajno, jer tom pitanju u dosadašnjoj praksi nije poklonjeno dovoljno pažnje, pa su se logori podizali i na mjestima na kojima bi trebali biti izričito zabranjeni.

Ovih dana, zakonskim propisom dat je i odgovor na pitanje o djelatnosti turističkih vodiča. Naime, pobliže je određen pojam vodiča, kao i to tko se ne smatra turističkim vodičem, precizirana je minimalna starosna dob od 18 godina, i uvedene su sankcije, protiv onih, koji svojoj dužnosti ne obavljaju odgovorno, u skladu sa uobičajenim normama. U odnosu na raniji propis, brisane su odredbe o turističkim vodičima za šire područje, jer ih u praksi zapravo nismo ni imali. Uvedena je, međutim, odredba da Republički komitet za turizam u zajednici sa Sekretarijatom za kulturu propiše jedinstveni minimalni program kako bi se moglo provjeriti i stručno znanje turističkih vodiča. Ove će odredbe, nesumnjivo, pridonijeti daljnjem razvoju i unapređenju ovih aktivnosti, u okviru cjelokupne turističke privrede.

Rad organa radničkog samoupravljanja

ODLUKE I NJIHOVA REALIZACIJA

Djelatnost svake radne organizacije može se stupnjavati i podijeliti u grupe, odnosno službe, prema zadacima i njihovom karakteru. Određena sistematičnost i klasifikacija služi uspješnijem poslovanju, pa je takva organizacija nužna. U toj klasifikaciji, međutim, nekada se događa, da se pojedini poslovi potenciraju po svom značenju, a drugi bezrazložno tretiraju kao sporedni i pomoćni, odnosno kao poslovi nižega reda ili čak suvišni. Takva shvaćanja u proizvodnji utječu na konačne efekte poslovanja, nestimulativno utječe na kvalitet rada i zalaganja radnika u tim »pomoćnim i sporednim« službama. Zbog toga je nužno u proizvodnju unositi saznanje da svaki društveno koristan rad u organizaciji predstavlja dio uspjeha i mobilnosti radne zajednice kao cjeline. Tu spoznaju je potrebno prikazivati kao sastavni dio organizacije rada, koja će onda povratno utjecati na jedinstvenost i opću stimulaciju u radu.

Samoupravljanje u svom dinamičnom razvitku, donosi i određene novine, koje u svojim prvim manifestacijama stvaraju izvjesna nesnalaženja i neodlučnost. Inače, svemu novom se pristupa s izvjesnim oprezom. Tako je i sa službom (sekretarijatom) organa radničkog samoupravljanja. Ovdje ne bismo ulazili u organizaciju uprave rada i zadatke, već iz toga rada izdvojili samo jedno pitanje, koje zaslužuje da se na njega posebno osvrne. Radi se o oblikovanju odluka samoupravnih organa i njihovoj realizaciji. Moramo istaći, da se i ovo ponegdje shvaća kao »sporedno i pomoćno« pitanje samoupravljanja.

U formalnim odlukama (pa i u njima) od njenog ostvarenja nužno je provesti niz preuzimanja, određeni postupak i organizaciju. Kod upravljanja je potrebno udovoljiti zahtjevu da se ono provodi po principu dobrog privrednika i zakonito, što traži da su odluke svrsishodne i propisne. Da bi odluka bila od ekonomske koristi, prethodno je potrebno ispitati njenu opravdanost. Tu opravdanost nije uvijek lako neposredno uočiti, bez podataka, analiza i dokumentacije, bez obzira na stepen kulture upravljača, njegovu stručnost i političku izgrađenost. Ovo svakako ne bi trebalo shvatiti generalno, već je potrebno poći od pretpostavke da većina značajnijih odluka traži prethodnu stručnu analizu. Analizu obično izrađuje neka stručna služba (analitičko - planska, tehnička, komercijalna itd.). Drugi zahtjev postavlja se u pogledu zakonitosti odluke. Njega provodi služba (sekretarijat) organa samoupravljanja. Njen je zadatak da ispita, da li je predložena odluka u skladu s pozitivnim propisima, dobrim poslovnim običajima, načelima poštenog prometa i općenito društvenom moralu.

Korisno je, da se konačno formuliranje odluke ne prepusti samom zapisničaru, već da predsjedatelj ukratko iznese njen smisao i glavna obilježja. U praksi se to pokazalo potrebnim jer se po odlukama zna postupiti različito nego je to htio organ. Zato je potrebno, da predsjednik upravnog organa glasno diktira odluku u zapisnik tako da svi članovi to prate i odmah stavljaju eventualne primjedbe. Od toga časa je odluka osnažena sa svim posljedicama i nju, prema samoupravnoj autonomiji, nitko ne može obustaviti od izvršenja, osim ako je nezakonita. Radi efikasnosti u radu i bolje realizacije volje samoupravnog organa potrebno je odrediti: tko je dužan odluku izvršiti, vrijeme izvršenja, metod izvršenja, tko vrši kontrolu nad provedbom.

Svaka nova sjednica trebala bi počinjati čitanjem izvadaka iz zapisnika (ili nekad cijelog zapisnika) o odlukama, donijetim na prethodnoj sjednici. Na taj način organ prati izvršavanje svojih odluka, traži razloge određenim propustima, te pokreće postupak za disciplinsku ili materijalnu odgovornost onih, koji nisu postupili prema odluci, odnosno suprotno od nje. Ovakva procedura je od osobite praktične koristi i dosta je jednostavna. Nju se određuje poslovnikom, a načelno bi se to moglo predvidjeti i u statutu radne organizacije. Bez tih elemenata, ponekad se i ne zna tko je nadležan i dužan da realizira zaključke sa sjednice, u kojem vremenu i na koji način. To onda izazove mnoga pitanja nespoznavajuća, a članovi radničkih savjeta, upravnih odbora ili nekih drugih tijela, osjećaju

se bespomoćnim u svom djelovanju. Jedностранost i upućenost odluka ne daje mogućnost da se nekoga pojedinačno pozove na odgovornost.

Cijelo upravljanje i poslovanje odvija se preko odlučivanja nadležnih organa. Neodređenost i neorganiziranost toga rada može koristiti samo onima, koji se sakrivaju iza autoriteta samoupravnih tijela, a u stvari provode i formuliraju svoju vlastitu praksu. Evidentnost prikazivanja materijala upravnim organima utječe na kval. njihovih odluka i na cjelokupnu aktivnost. Ponekad se kritikuje štetnost nekih zaključaka, neumješnost organa da sagleda suštinu problema i njegove političke reperkusije, a da se prethodno ne ispita pod kakvim su okolnostima doneseni ti zaključci. Takve odluke mogu biti jednostavno nametnute. Kako do toga dolazi? Članovima samoupravnog organa se ne dostave materijali o kojima će se na sjednici raspravljati, ili se dostave u zadnji čas, iznesu se komplicirano i nejasno i to samo u jednoj varijanti, tj. onoj kako to netko hoće. U takvim situacijama teško je na brzinu i bez dokumentacije izjašnjavati se i istupati s nekim drugim prijedlozima, te preostaje samo jedno, da se »servirani« prijedlozi ozakone. Druga je greška u praksi nekih radnih organizacija što niži samoupravni organi preuzimaju kompetencije viših organa. Tako, na primjer, mnoga pitanja koja su izrazito u nadležnosti radničkog savjeta, razmatra i izjašnjava se o nji-

ma upravni odbor. I onda, da bi se ipak držalo izvjesnih pravila, ta svoja razmatranja upravni odbor dostavlja ne u obliku prijedloga, već u formi svojih zaključaka radničkom savjetu. Nadležnosti ova dva organa zakonodavac nije dovoljno precizno odredio, što stvara kolizije u njihovom radu i dovodi do različite, ponegdje i štetne prakse u radnim organizacijama. Sve ovo nas upućuje na zaključak da stvaranje, donošenje i provedba odluka organa radničkog samoupravljanja predstavlja značajan posao, o kojem dijelom ovisi smisao i sadržaj samouprave. Taj problem prelazi okvire radnih organizacija, te se ističe kao aktualan i na skupštinskim govornicama. Tako je u debati na nedavno održanoj zajedničkoj sjednici Saveznog i Privrednog vijeća Savezne skupštine izneseno:

»Mislim da smo mi već postali pomalo majstori u baratanju indeksima i ciframa. Pravo da kažem više me zabrinjava šta biva s onim što mi kažemo, zaključimo u ovoj sali i u drugim salama. Zbog toga i nisam uzeo riječ da bih dodao neki indeks ili neku cifru više. Ja bih govorio o izvršavanju onoga što se dogovorimo na raznim nivoima. Mislim da se pomalo gubi povjerenje kod ljudi u pogledu izvršavanja onoga što proklamiramo, što se dogovorimo, jer mi smo drugovi, do sada na nizu najviših nivoa donijeli prekrasne zaključke, ali mnogo dalje od zaključaka ne idemo.« (Iz govora saveznog poslanika Paška Romca).

Kvalitetne promjene u sadržaju i proširenju ovlaštenja, u jednako mjeri traže nove instrumente i metode u djelovanju predstavničkih tijela. Mehanizam demokratizacije društvenog života i neposredno utjecanje sve većeg broja građana na odlučivanje izaziva potrebu, da se na širem planu iznalaze najefikasniji oblici u radu izbornih tijela. Svakako, da je na tom području posebno interesantno pronalaženje adekvatne metodologije i organizacija rada foruma, komuniciranje sa svojim biračima i određivanje načina kontrole oko izvršavanja odluka. B. Kale

Teze o kadrovskoj politici

Javno na radna mjesta

Mogućnost da radni ljudi samostalno i potpuno slobodno odlučuju o tome tko će njima rukovoditi na radu, tko će voditi njihova poduzeća i radne kolektive u određenom periodu i, najzad, tko će raditi na određenim radnim mjestima — pružena je već samim Ustavom SFRJ. U tezama Saveznog odbora SSRNJ specijalno se tretira ostvarivanje kadrovske politike u radnim organizacijama.

Dakle, ne smije se tolerirati nikakvo uplitanje, s bilo koje strane, koje bi narušilo ta prava proizvođača i omelo ih u njihovom slobodnom izboru nametanjem određenih ličnosti za rukovodioce, za upravne organe i, naprosto, za pojedina radna mjesta. Čak se navodi da i imenovanje direktora treba da bude provedeno u najširem dogovoru s radnim kolektivima, naravno u skladu s ustavnim načelom reizbornosti.

I pitanje odgovornosti, koje se u privredi često javlja u prilično akutnim formama, ako se poštuju ove preporuke, dobiva novi aspekt. Mnogo je određenija odgovornost privrednih rukovodilaca, stručnjaka i pojedinih radnih ljudi, koji su svjesni da se nalaze na određenim mjestima samo zato i isključivo zato što ih je njihov kolektiv postavio na ta mjesta. Oni tom neposrednom kolektivu treba da odgovaraju, i to za stvari i poslove u koje kolektiv ima svakodnevni uvid. Ljudi koje postavlja kolektiv, s druge strane, imaju taj kolektiv za sobom; osjećaju njegovu podršku i suradnju.

Znači: privredni rukovodioci koji zaista izrastu iz kolektiva neće se oslanjati na bilo kakve snage izvana, ali će biti toliko jači i efikasniji budu li poštivali interese radnih ljudi svoje radne organizacije.

U vezi s tim i institucija natjecanja, o kojoj se u zadnje vrijeme prilično raspravljalo, pa je konstatirano više nedostataka — također dobiva nove aspekte.

Samostalno ostvarivanje kadrovske politike u radnim organizacijama ne može trpjeti formalne i fiktivne natjecanje. Puna kontrola kolektiva nad time kako je natjecaj proveden, tko se natjecao i koji je kandidat primljen — to je ono čime će se postići javni i demokratski izbor ljudi na radna mjesta, a suzbiti administrativno prilaženje tim problemima.

Vitomir Gradiška

NOB 1944.

— Njemačka legija je u Sibeniku srušila obalu Dobriku na sedam mjesta. Ona je također demolirala željezničku stanicu poskidavši sve skretnice. 26. listopada:

Stab VII korpusa naredio je XIX diviziji da smjesta likvidira neprijateljska uporišta Đevrske, Smrdelje i Roški slap, zatim da odbaci neprijatelja na lijevu obalu Krke i na taj način olakša djelovanje ostalih snaga Korpusa koje su nezadrživo napredovale preko Splita i Trogira prema Sibeniku.

— Ustaše iz Rupa ubile su kod Visovca lađara Božu Grozdanića, dok su skradinski četnici u Bribirskom gaju lišili života Nikolu Bjelića pok. Jovana.

Na dan 26. listopada na kotaru Vodice radilo je sedam osnovnih škola sa 10 učitelja. Škole je pohađalo oko 1.000 djece iz Murtera, Betine, Banjevaca, Stankovaca, Gačeleza, Zatonu i Sepurine. 27. listopada:

Uoči napada XIV brigada je pred sobom imala slijedeće neprijateljske snage: Mostine — 100 Nijemaca, 60 ustaša i 25 četnika; Đevrske — 180 Nijemaca i 100 četnika; Smrdelje — 40 Nijemaca i 130 četnika; Roški slap — 60 Nijemaca i 150 ustaša.

U svim tim garnizonima neprijatelj je bio dezorganiziran s niskim borbenim moralom. Ustanovljeno je također da su neprijateljske snage slabo utvrđene ali dobro naoružane topovima, bacačima i automatskim oružjem.

— Iz straha pred nastupanjem jedinica XXVI divizije, koje su oslobađale pojas jadranske obale, Nijemci napuštaju Rogoznicu i Primošten i svoje garnizone povlače u Šibenik.

28. listopada: V brigada odpočela je ujutro borbu s neprijateljem za Smrdelje i Roški slap. Oko pola noći naša se snaga uspjele da istjeraju neprijatelja iz tih uporišta.

U toj borbi ubijeno je 60 neprijateljskih vojnika, a 20 ih je ranjeno. Naši su imali 3 mrtva, 7 ranjenih i 4 nestala druga. Zaplijenjeno je i nešto ratnog materijala.

— XIV brigada je u 10 sati otpočela napad na Đevrske. Neprijateljski garnizon se ogorčeno branio. Oko 14 sati otvorena je artiljerijska vatra na neprijateljske bunke. U 18,30 sati savladana je i posljednja prepreka u Đevrskama, pa je potučeni neprijatelj, pod zaštitom jednog tenka, pobjegao u pravcu Varivoda. 29. listopada:

XIV brigada je držala položaje prema Roškom slapu i Skradinu u svrhu zaštite desne obale Krke od eventualnog pokušaja neprijateljskog prodora.

— U Trogiru su se iskrcala 2 bataljona I dalmatinske brigade gdje je ujedno određena koncentracija cijele brigade prije njezinog nastupanja u svrhu konačnog oslobodjenja Šibenika.

Iz Trogira je u pravcu Šibenika isplovilo nekoliko brodova IV operativnog sektora radi provođenja akcija s mora za oslobodjenje Šibenika.

30. listopada: 1. bataljon VI brigade sukobio se na Prevljesu s jakom neprijateljskom kolonom koju su pratila 4 tenka i 2 blind. Borba je bila teška i neprijateljska kolona se ipak probila uz gubitak od 10 mrtvih i 2 ranjena. Naš bataljon imao je jednog mrtvog i 10 ranjenih.

VI bataljon ove brigade vodio je borbu s padenskim četnicima kod Ilića stanova. Tom prilikom ubijeno je 12, a ranjeno također 12 četnika.

— 3. bataljon XIV brigade, koji je držao položaj iznad Skradina, pošto je odbio noćni napad neprijatelja, u snažnom kontranapadu ušao je u Skradin. Nijemci su u toku dana bombardirali Skradin s 2 aviona. Poginule su dvije osobe, a pričinjena je znatna materijalna šteta.

— I dalmatinska brigada, nakon što je izvršila koncentraciju svojih snaga u Trogiru, krenula je navečer u pravcu Vrpolja.

Neprijatelj je u Vrpolju imao osjetne snage koje su sačinjavali Nijemci i ustaše. Oko 400 neprijateljskih vojnika naoružano je brojnim automatskim oružjem, bacačima i protutenkovskim topovima. 31. listopada:

Pošto je oslobođen čitav teritorij između Krke i Zrmanje, XIX divizija dobila je zadatak da se dvije brigade zatvori komunikaciju Zagrović - Padane - Otrić, koju je neprijatelj čuvao većim snagama.

U toku dana u kontakt s neprijateljem prve je stupila naša V brigada koja je imala suradnju artiljerije. 4. bataljon upućen je prema Zagroviću.

U međuvremenu od 2. bataljona V brigade i 2. bataljona Kninskog odreda formiran je kombinirani odred, koji je istog dana upućen u predio iznad Padana. Taj odred je u toku dana očistio od četnika zaseoke Kovačeviče i Opačice u Otonu.

— Koordinirani napad na neprijatelja poduzela je i VI brigada na prostoru od Ivića stanova do Palanke. Oko 15 sati stigla je iz pravca Palanke na Prevljes kolona od 17 neprijateljskih vozila, koja je napadnuta od 2. bataljona VI brigade. Ubijeno je tom prilikom 5, a ranjeno 8 Nijemaca. Navečer je isti bataljon izvršio napad na Nijemce u Palanci, ali bez uspjeha.

Naše jedinice napale su četnike u Padanama i Otonu i tom prilikom su ubili 3, a ranili 4 četnika.

Prvi dan borbe za ovu vrlo važnu komunikaciju pokazao je da neprijatelj želi po svaku cijenu zadržati tu komunikaciju. To je on potvrdio brojnim protunapadima i koncentracijom artiljerije.

— Poslije prvog dana borbi kod Vrpolja na tom frontu je vladalo zatišje. U međuvremenu su na taj sektor pristizale jedinice XXVI divizije koje su određene za izvođenje sibienske operacije.

Navečer je izdata zapovijest Staba XXVI divizije u kojoj je, između ostalog, navedeno:

— I dalmatinska brigada nastupat će pravcem Vrpolje - Šibenik lijevo do mora, a desno do Danila Biranj gdje će imati vezu sa XII dalmatinskom brigadom.

— XII dalmatinska ići će pravcem Velika glava - Ravni gaj - Orlovača - Debeljak, šireći se prema sjeveru do Ljubostinja i Cvrčjeva te Skradinskog buka. Njen zadatak je da presječe odstupnicu neprijatelju iz Šibenika u pravcu Drniša.

— XI dalmatinska brigada djelovat će desno od XII brigade do Pakova sela i Pokrovnika.

— III prekomorska ostaje u divizijskoj rezervi na području Slivna i Kraljica.

Za ovu operaciju XXVI divizija imala je na raspolaganju korpusnu artiljeriju, jedan divizion brdskih topova, jednu bateriju haubica, dvije baterije protutenkovskih topova i jednu tenkovsku polubrigadu.

— U toku noći 3. četa bataljona mornaričke pješadije IV sektora i dva voda 2. čete izvršili su iskrcavanje na Prvić i Zlarin.

Drugi bataljon mornaričke pješadije III POS-a i dijelovi bataljona mornaričke pješadije IV POS-a iskrcali su se u Vodice odakle je okupator prethodne noći povukao svoj garnizon u Šibenik.

U vezi zapovijesti Staba III POS-a o učestvovanju u mornaričkih snaga u oslobodjenju Šibenika, navečer je oko 150 boraca mornaričke pješadije krenulo cestom u pravcu Martinske. Oni su imali zadatak da iz tog pravca napadnu neprijatelja u gradu. Prilikom svog nastupanja naši borci su se sukobili s neprijateljem. Borba je trajala oko 2 sata i neprijatelj je imao nekoliko mrtvih i 6 zarobljenih. Našim snagama nije uspjelo da te noći likvidiraju neprijateljsko uporište preko Sibienskog kanala, nego su se Nijemci u toku jutra sami povukli. Tako je kombinirani odred mornaričke pješadije u toku slijedećeg dana, 2. studenoga, kad je otpočela bitka za Šibenik ovladao desnom stranom Sibienskog kanala.

(kraj)

Gostovanje opere Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba

Poslije punih dvadeset i sedam godina ansambl Zagrebačke opere nastupio je 23. i 24. ovog mjeseca ponovno na sceni šibenskog kazališta. Pod vodstvom dirigenta Šajnovića obje večeri izvedena je popularna Zajčeva opera »Nikola Šubić Zrinjski«.

Prvo poslijeratno gostovanje Zagrebačke opere pobudilo je veliki interes publike, tako da su sve ulaznice bile rasprodane gotovo mjesec dana ranije.

je bila uvjetovana ograničenim mogućnostima scene šibenskog teatra. (Zbog toga su morali biti reducirani zbor, balet i orkestar).

Orkestralni dio partiture bio je realiziran bezprijekorno. Pod vodstvom dirigenta Jovana Šaj-

Scenograf Kamilo Tompa pokazao je mnogo invencije, pa je inscenacioni okvir posvuda bio interesantan. Od kostime isticali onaj banski i Sulejma Inge Kostinčer naročito su čkih razloga bio reduciran, iz-

ZAJČEV „ZRINJSKI“ NA NAŠOJ SCENI

Romantična opera »Nikola Šubić Zrinjski« najvrednije je scensko djelo osnivača Zagrebačke opere Ivana Zajca. Iako kao kompozitor nije uspio pronaći svoj originalni muzički govor (pisao je pod utjecajem Verdija), njegova nepresušna invencija stvorila je i djela trajne vrijednosti. Pored kompozitorske, jednako je značajna i Zajčeva pedagoška, društvena i kulturna djelatnost.

Historijsku podlogu muzičkoj tragediji u tri čina (osam slika) »Nikola Šubić Zrinjski« predstavlja pogibija Nikole Zrinjskog 1566. u Sigetu, na tragičnom kraju opsade ove tvrđave od strane Sulejmana Veličanstvenog.

Libreto za ovo djelo napisao je ilirski pjesnik Hugo Badalić prema drami »Zriny« njema-

Kult Zrinjskog imao je svrhu pojačati rodoljublje, koje je Hrvatima u razdoblju poslije sloma Bachovog apsolutizma bilo potrebno u borbi protiv mađarskih eksploatatora.

U formalno-muzičkom pogledu opera »Zrinjski« pisana je tehnikom predvagnerijanske opere u belkantističkom stilu. Iako muzika opere ne počiva na folklornoj melodici, ipak je melodika na nekim mjestima nadahnuta specifičnostima našeg folklor (Jelenina romana u drugoj slici, kao i čitava sedma slika.) Treba istaknuti bogatstvo melodijske invencije opere, majstorsko baratanje ljudskim glasom, te fini osjećaj za instrumentaciju. Slabe strane opere su pored balasta tuđe tradicije i mjestimična

noviča predstava je tokom večeri dobivala na intenzitetu i izražajnosti. Možda je trebalo malo prigušiti efektne uzvike, koji su bili sračunati na izvansko djelovanje. Odlično uvježban pjevački zbor istaknuo se glasovnom ujednačenošću i zvučnošću.

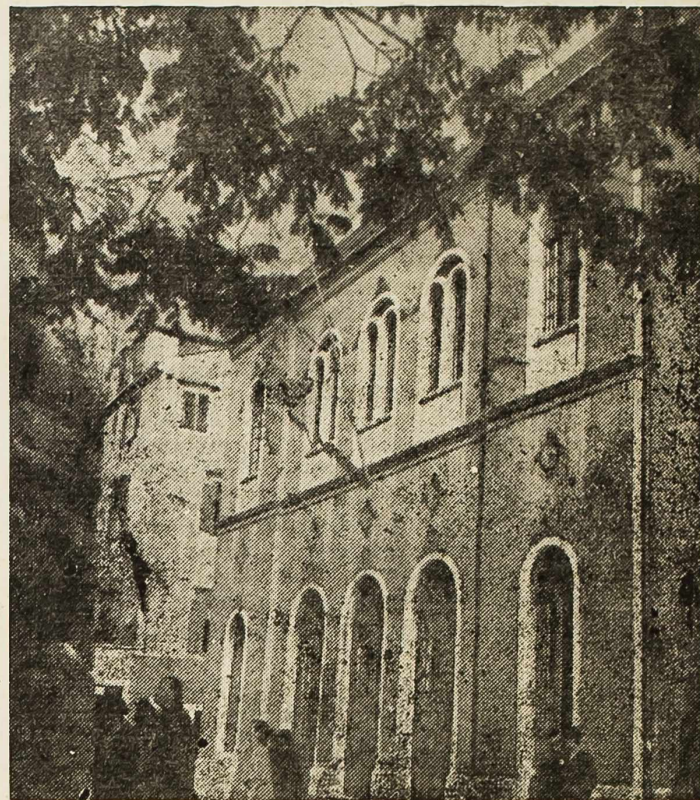
Naslovnu ulogu Zrinjskog sugestivno je tumačio Frano Lovrić, pjevač s lijepim glasom ali još nedovoljno ujednačenim u svim registrima. Suzdržan u iskorištavanju scenskih efekata, Drago Bernardić, kao sultan Sulejman, bio je glumački i pjevački korektan, iako mu je nedostajalo nešto više rezonance u visokim tonovima. Od solista najviši glasovni kvalitet dala je Mirka Klarić u ulozi Jelene, kćerke Zrinjskog. Ljepota njenog glasa potpuno je došla do izražaja u čitavoj VII slici. Zvučnošću i opsegom glasa imponirala je i Branka Stilić kao Eva, žena Zrinjskog, dok je Zvonimir Prelčec u ulozi Juranića ispoljio skromnije kvalitete. Franjo Paulik, kao veliki vezir Mehmed Sokolović, bio je glasovno i scenski nepogrešiv.

Pjevač u manjim ulogama Marijan Bujanić kao Levi i Ivica Kiš kao Timoleon zadovoljili su, dok je Tugomir Alapović u ulozi Gašpara Alapića pjevao ispod zahtjevanog standarda.

vršio je svoju ulogu uspješno.

Drugom predstavom »Zrinjskog« ansambl Zagrebačke opere oprostito se od šibenske publike koja ga je toplo pozdravila. Steta što je ovo gostovanje bilo kratko i što pored »Zrinjskog« nije bilo izvedeno još i neko značajno djelo iz svjetske operne literature.

Prof. Mirko Livaković

Sibenik: Kazalište

Uistinu, danas nakon dvadeset godina nije lako shvatiti mnoštvo događaja što su se zbivali. U vrijeme kada su meci i granate sjekli zrak čula se, eto, umjetnička riječ u tek oslobođenom mjestu. Taj zadatak preuzele su na sebe kazališne družine. U jeku narodno-oslobodilačke borbe, NOO okruga Sibenik donio je odluku o osnivanju kazališne družine i stavio joj u zadatak, da propagira ideje i ciljeve NOB-e, da prosvječuje jedinice NOV-e i narod na području šibenskog okruga. Bio je to značajan i častan zadatak.

Kazališne družine za vrijeme narodnooslobodilačke borbe

Grupa Sibenčana polazi početkom siječnja 1944. iz Dubrave u Bukovicu, te nekoliko dana kasnije u Bjelini počinje svojim radom pod stručnim rukovodstvom inž. Ljube Zorića i političkim rukovodiocem Šimom Skaricom. Grupu su sačinjavali Luka Zaninović, Krešimir Zorić, Branko Bumber, Ljubo Nalis, Katja Zorić, Agla Steglič, Đurđa Lasan i Marusja Bumba-Berović. Nekoliko dana kasnije priključuju im se Ante Tikulin, Mira Baranović i Ankica Jurković.

Povodom godišnjice smrti Lenjina, kazališna družina daje u Kistanjama svoju prvu kulturno-umjetničku priredbu. Na programu je bilo šest borbenih zbornih pjesama, dvije recitacije i igrokaz »Brat na brata«. Uspjeh ove priredbe kao i svih kasnijih bio je velik. Odmah nakon prve izvedbe kazališna družina doživljava svoje prvo vatreno krštenje, izukavši se sretno iz »pandža« neprijatelja, koji je u toku VI ofenzive iznenada upao u Kistanje. Probijajući se kroz neprijateljske linije, grupa obilazi sva sela i logore naših vojnih jedinica u Bukovici.

Uspjeh se radi na obogaćenju repertoara, a istovremeno se posvećuje posebna pažnja idejno-političkom obrazovanju članova kazališne družine. Pošteno grupi prilaze i novi članovi: Josip Vikario, Ante Zorić i Zvonko Zorić.

Grupa dobiva zadatak da iz Bukovice pređe na područje zadarskog okruga. U svim mjestima Dugog otoka, kao i na otocima Molatu, Olibu, Silibi, Istu, Ravi i Ižu, kazališna družina UNOO-a Sibenik daje uspjele priredbe. Svaka tačka njena programa produbljavala je sve više naš nacionalni i revolucionarni duh, da na koncu priredbe narod zajednički uz izvođače zapjeva borbene pjesme i himnu »Hej Slaveni«. U isto vrijeme šibenska kazališna družina pomaže pri formiranju kazališne družine ONOO-a Zadar.

Usprkos opasnostima koje

prijete od racija neprijateljskih vojnih snaga, nakon tri mjeseca uspješnog djelovanja na tom području, grupa prelazi na kopno šibenskog okruga.

U vrijeme neprijateljske ofenzive, okupator uz pomoć ustaša i četnika, vrši raciju na terenu. Tom prilikom kazališna družina, poslije sjedne na Srimi, biva raspršena u nekoliko djelova. Ipak većina članova uspijeva da prepliva Krku i prelazi preko Dubrave na primorski teren. Tu se ponovo sastaju svi članovi grupe, koji se sada organiziraju i stručno učvršćuju prilazem novih članova iz okupiranog Sibenika. Nakon brojnih priredbi održanih na ovom terenu, članovi grupe prelaze u Stanjance, odakle ponovo obilaze sva okolna mjesta. Zajedno s delegatima Sibenika i šibenskog okruga grupa djeluje na velikom mitingu povodom oslobođenja Benkovca. Zatim odlazi u Bukovicu i održava priredbu u svakom novooslobođenom mjestu, pridružujući se slavlju naroda Kistanja, Đevr-saka, Bribira, Skradina, Zato-na i Sonkovića, da bi sutradan ušla u oslobođeni Sibenik.

Grupa je brojila dvadeset i osam članova. Bili su to: Šime Skarica, Luka Zaninović, Ljubo inž. Zorić, Krešimir Zorić, Agla Steglič, Blaga Zorić, Ante Tikulin, Mira Baranović, Ankica Jurković, Josip Vikario, Ante dr Zorić, Asja Maroti, Andrija Bedrica, Tea Sekelj, Mate Relja, Mileva Bodrožić, Vinko

U Drnišu otvorena izložba „Vis 1944“

Izložba »Vis 1944«, koju je u povodu 20-godišnjice dolaska Vrhovnog štaba, druga Tita i Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije na Vis pripremio Muzej revolucije naroda Hrvatske, postavljena je u vremenom od 17. do 22. oktobra u Drnišu u sali društva za tjelesni odgoj »Partizan«.

Pored organiziranih posjeta učenika, izložbu s interesom posjećuju i ostali građani. (c)

Bujas, Vinko Juras, Siniša Dragišić, Ante Soltyšek, Novica Novak, Egon prof. Kunej, Franc Horvat, Bruno Belamarić, Vesna Bogdanović, Branko Belamarić, Ivica Vučić i Paško Zorić.

Nastavljajući djela započeta u narodnooslobodilačkoj borbi, ovi ljudi, uz pomoć i podršku NOO-a Sibenik i drugih faktora rade na oživljavanju kulturno-umjetničkog života u gradu, te obnavljaju »Kolo« i udaraju temelje Narodnom kazalištu. Svečanom premijerom Gogoljeve komedije »Ženidba« koja je izvedena 18. siječnja 1945. godine, proslavljena je godišnjica formiranja grupe, a to je ujedno bila i prva predstava mladog šibenskog Narodnog kazališta.

Kroz godinu dana djelovanja, kazališna družina ONOO-a Sibenik dala je na okupiranom šibenskog i zadarskog okruga i poslušnoslobođenom teritoriju ukupno 101 priredba, a sudjelovala je i u zajedničkim priredbama s kazališnom družinom ZAVNOH-a. Na repertoaru je imala oko sedamdeset borbenih i narodnih pjesama, oko 25 solo i horskih recitacija, te petnaestak jednočinki.

U sjevernoj Dalmaciji djelovale su dvije kazališne družine. Druga je formirana početkom jeseni 1943. godine u Parčićima, u Bukovici, pri agitpropu XIX divizije, koja je u to vrijeme formirana od grupe sjeverodalmatinskih bataljona. Brojila je trideset članova, od kojih nekoliko iz Sibenika i to: Lenka Bujas, Vjera Škarica, Učka Škarica, Rade Guberina, Paško Klarić, Ivo Klarić i Albert Drutter.

U ovim danima, kada svečano proslavljamo dvadesetogodišnjicu oslobođenja Sibenika, vrijedno je sjetiti se i kazališnih družina ovoga kraja. Ponikle u određenim uvjetima one su odigrale veoma značajnu ulogu. (B)

KULTURA

čkog romantičara Theodora Körnera, koji je pišući o hrabrim braniocima Sigeta i turskim osvajačima u svojoj poetskoj fantaziji vidio borbu njemačkih rodoljuba protiv Napoleonove apsolutne prevlasti.

Poput pojedinaca, pjesnika, mogu i čitave epohe spontano idealizirati svoju historijsku prošlost. Svakako da je herojska idealizacija Zrinjskog bila i odraz epohe »narodnjaštva« u hrvatskom javnom životu.

pretjeranost u primjeni scenskih efekata.

Izvedba Zagrebačkog ansambla bila je na visokom nivou. Režiser Vlado Habunek naglasio je u operi ono što je bitno — junaštvo sigetskih branilaca, pa su naročito plastično bile prikazane masovne scene zakletve i završna scena uzvišenog zanosa junaka pred polaskom u smrt.

Mjestimična statičnost u masovnim prizorima vjerovatno

stimu, za koje pretpostavljamo da su krajnje pedantno izrađeni prema starim originalima i kad bi to bila jedina vrijednost filma, bila bi dovoljna naknada za gledaoca i razlog da ne požali što je došao u kino.

Avanture zimskih praznika

Talijansko-francuski film.

Režija:

Camillo Mastrocinque

Za vrijeme novogodišnjih praznika našlo se u jednom hotelu u Cortini d'Ampezzo šareno društvo ljudi i žena različitog položaja i moralnih uvjerenja. Okolnosti dovode gotovo sve njih do ruba grijeha, svi dolaze na svoj račun. Bilo bi sve skupa prilično banalno, ali ne zgriješiti nitko i na kraju kad ne bi bila na okupu ekipa sastavljena od čitavog niza poznatih i prvorazrednih glumaca, koji daju pečat ovom filmu i to ne toliko zbog nekih izvanrednih ostvarenja, za to im ovaj film i ne daje prilike, već jednostavno zato što su tu, te i onim uglavnom beznačajnim ulogama daju izvjesnu draž. To, zatim mnoštvo smiješnih situacija, poneka duhovita doskočica i ugodan ambijent u alpskom pejzažu stvaraju vrlo prijatnu atmosferu u kojoj se gledalac bez ikakvih napora sasvim lijepo zabavlja.

— b —

scenarista William Inge (Picnic) rado se bavi ovakvim temama, a ni Elia Kazan (Tramvaj zvan čežnja, Istočno od raja itd) nije prema njima ravnodušan. U nastojanju da klimaksi budu što dramatičniji oni se, međutim, često izvitoperuju u artificialnost, te drama postaje sama sebi svrha i gubi realnu podlogu. Takav je slučaj i u ovom filmu, sa čijim smo se zbivanja njem baš zbog toga teško uspijevali saživiti, pa makar koliko su njegovi stvaraoči poznati i vrijedni umjetnici, a glumci Natalie Wood, Warren Beatty i ostali izvrsni.

Jang Kvi Fi

Japanski film. Režija: Kenjo Mizoguchi

Čitava ova tragedija je satkana od nježnosti, osjećaja i ljepote. Veliki Kenjo Mizoguchi (Sedam samuraja) oživio je još jednu dalekoistočnu legendu nastojeći da taj davni daleki svijet prikaže što autentičnije, ali ipak ne zapostavljajući pri tome interese i afinitete savremenog gledaoca. Zato nam sve ono što gledamo, uza svu neobičnost i originalnost, s obzirom na mjesto i vrijeme radnje, ipak ne izgleda tako daleko i strano i u stanju smo da se uživamo u zbivanje i doživljavamo sudbinu nesretne Kvi Fi. Posebnu vrijednost predstavlja inscenacija i ko-

Muš svoje žene

Poljski film. Režija: Stanislaw Bareja

Još jedan film koji čini periferni dio repertoara, tj. na kojem prikazivači znaju koliko mogu očekivati, te ga prikazuju svega jedan dan. I zaista, na jedinju večernjoj predstavi je bilo jedva pedesetak ljudi, koji se mislim, ipak nisu baš sasvim pokajali što su došli u kino. Gledali su jednu sasvim laganu komediju, u kojoj se s vrlo blagom žaokom satire, koju Poljaci inače neobično vole i gaje, ismijavaju međusobni odnosi sporta i umjetnosti, neadekvatnost brige i pažnje koja se u poljskom (ne samo u poljskom!) društvu posvećuju jednom i drugom. Ne dobivajući ni u jednom momentu dimenzije ozbiljnijeg ostvarenja, ali i ne gubeći lakoću i jednostavnost, ovaj film bi ipak mogao predstavljati osvježenje u jednom serioznijem repertoaru.

Sjaj u travi

Američki film. Režija: Elia Kazan

U ovakve preokupacije su dosta česte i u američkoj dramaturgiji i u američkom filmu, tj. drame koje ikvru iz suprotnosti moralnih shvaćanja starije i mlade generacije.

Problemi seksualnog odgoja čine osnov sukoba, oni uvjetuju psihičke deformacije, koje se onda liječe metodom psihoanalize, toliko još uvijek modernom u Americi. Dramatičar. i

gradske vijesti

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA RANIČKOG SVEUČILIŠTA

Srijeda, 4. XI — Nema predavanja.

Srijeda, 11. XI — KULTURNO-ZABAVNI ŽIVOT OMLADINE (panel diskusija).

Dvorana DIT-a. Početak u 19 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera engleskog filma — PLAMEN NA ULICAMA — (2—4. XI). Meksički film — JA PUSTOLOV — (5—7. XI). Sovjetski film — PASTIR KOSTJA — (8—10. XI).

20. APRILA: premijera francuskog filma — KAPETAN FRAKAS — (do 2. XI). Premijera sovjetskog filma — ZVJEZDANA BRACA — (3. XI). Domaći film — DESANT NA DRVAR — (4—5. XI). Premijera engleskog filma — VALCER TOREADORA — (6—8. XI). Premijera talijanskog filma — SNJEGULJICA, CRNI PRINC I 7 PATULJAKA — (9—11. XI).

DEZURNE LJEKARNE

Do 6. XI — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva. Od 7—13. XI — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

RODENI

Nenad, Frane i Bosiljke Jerkov; Marin, Stipe i Danice Marov; Zeljko, Miroslava i Kate Gotić; Mirjana, Ivana i Milice Periša; Borislav, Nikolin i Tomice Dubravica; Nikola, Ivana i Jele Kunčić; Dane, Danin i Cvite Guljin; Ljiljana, Vicka i Jele Bareša; Denis, Sime Petra i Mirjane Juraga; Sime, Alfreda Stanka i Senke Kumanović; Ratko, Milorada i Milice Pavašević; Tina, Srećka i Ane Bjažić; Maja, prof. Božidara i Nađe Perović; Zeljko, Vladimira i Jake Frkić; Jadranka, Roka i Nedijke, Perkov; Katja, Krešimir i Danice Živković; Zdravko, Mate i Mare Đaković; Darko, Gabrijela i Senke Šebrek; Dean, Ivana i Slavke Skorić; Slavica, Rafaela i Ivanice Bračanov; Grozdana, Borislava i Šinke Morić i Jasenka, Veselka i Zorke Vlaić.

VJENCANI

Labor Mladen, službenik — Harej Vilma, službenik; Grandić Vicko, tkalački majstor — Petković Janja, radnica; inž. Mišić Miljko, inž. kemije. — Jurin Zlatka, službenik; Kobia dr Tomo, liječnik — Škubonja Gorana, student; Vukorepa Mile, službenik — Ercegović Vojna, službenik; Konjevoda Ivan, radnik — Đaković Jela, domaćica; Srdarev Mirko, zemljoradnik — Martinović Ruža, domaćica; Vlahov Ive, pekar — Kursar Mirjana, domaćica i Radović Ljubomir, pomorac — Bumbak Florijana, službenik.

UMRLI

Ivas Nevenka rođ. Šurija, stara 44 god. i Dulibić Ema rođ. Kuzmić, stara 83 god.

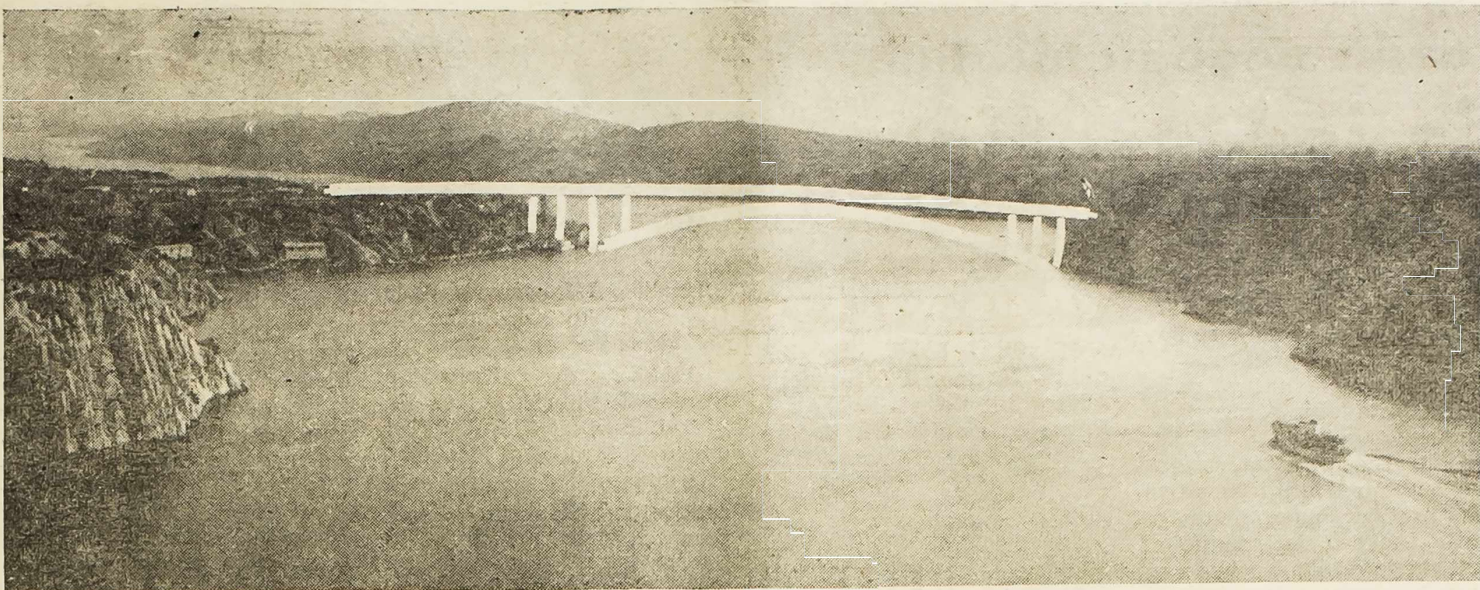
ZAHVALA

Povodom iznenadne smrti našeg dragog i neprežaljenog oca, brata, svekra, tasta, djeda i pradjeda

CALA LUKE pok. IVE

zahvaljujemo rođacima, prijateljima i znancima koji su nam usmeno ili pismeno izrazili saučestće. Također izražavamo zahvalnost sindikalnoj podružnici poduzeća »Transjug« Šibenik kao i svima onima koji su odar milog nam pokojnika okitili cvijećem i ispratili ga na vječno počivalište.

Ožalošćene obitelji: Cala, Ninić, Pejković

Ovo je panorama kanala rijeke Krke preko kojega će se postaviti toliko očekivani dugi most na našem području. U crtna šema mosta prikazuje ga na mjestu tačno gdje se on gradi s približnim njegovim stvarnim izgledom. Dužina čitave njegove »grede« iznositi će 340 metara, dok će kanal biti nadvođen armirno-betonskim lukom dugim 251 metar i to na visini od 36 metara.

Predio kojim će prolaziti most i magistrala nije ništa manje atraktivan od našeg »glavnog« Šibenskog kanala.

Koliko ćemo još čekati do njegovog završetka? Možda nešto više od godine dana. Tek tada ćemo moći kazati: »Zbogom trajekti« . . .

(J. Čelar)

Veoma razvijen prigradski saobraćaj

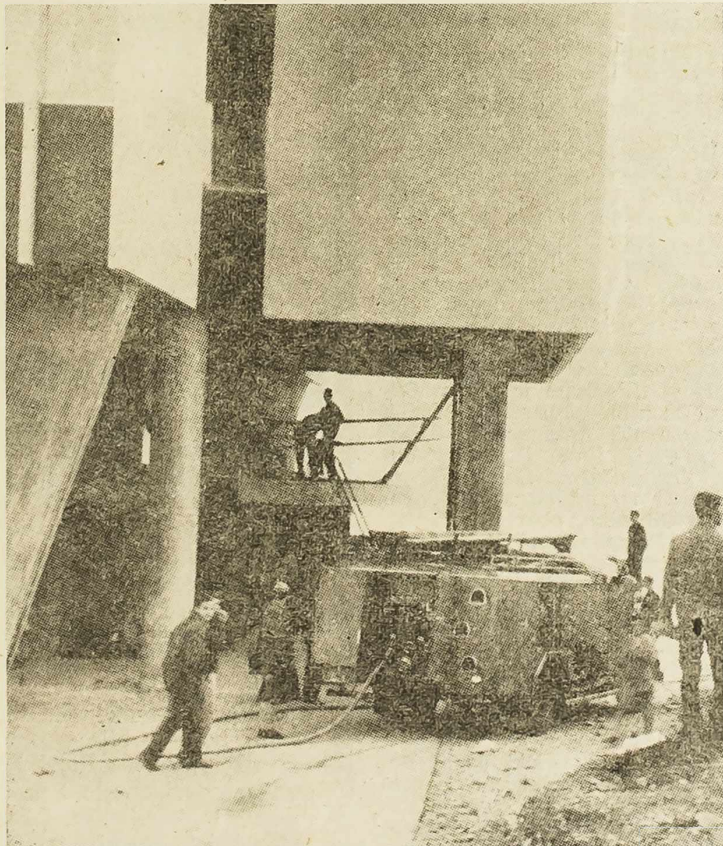
Iz godine u godinu sve se više razvija prigradski saobraćaj u kojem je s općinskim centrom svakodneвно povezano 12 okolnih mjesta. Ove godine povećao se broj autobusnih linija na ukupno 64. Autobusima šibenskog poduzeća »Autotransport« dnevno putuje više od tri tisuće osoba, od kojih priličan broj učenika i radnika. Mandalina je povezana sa 21 linijom, do Dubrave saobraća sedam pruga, po šest linija povezuje Šibenik sa Vodicama i Bilicama, a po nekoliko autobusnih pruga povezuje Šibenik sa Ražinama, Lovzovcem, Brodaricom, Grebašticom, Danilom, Zablacem, Vrpoljem i Jadrtovcem. U ovoj godini uspostavljene su dvije nove pruge, jedna u pravcu

Brodarice, a druga do Jadrtovca.

9 SAOBRAĆAJNIH NESREĆA U LISTOPADU

U toku prošlog mjeseca, premda je promet u odnosu na ranije mjesece u priličnoj mjeri smanjen, na cestama šibenske općine dogodilo se 9 saobraćajnih nesreća koje su uglavnom prouzrokovane uslijed nepažnje ili nedozvoljene brzine vozača. U ovim nesrećama nekoliko osoba je teže povrijeđeno, dok je materijalna šteta pričinjena na vozilima bila znatna. Od ukupnog broja nesreća tri su se dogodile blizu Vodica, a po jedna u Šibeniku, Mandalini, Bilicama, Boraj, Ražinama i nedaleko sv. Mare.

Nedopuštene igre

Prije nekoliko dana oko 17 sati građani su zastajkivali pored drugog »plavog« nebodera. U blizini su stajala vatrogasna kola, sa prve platforme nebodera uvelike se pušilo. Prijetili opasnost od požara ovoj velikoj tek dovršenoj i useljenoj građevini?

To su se »nestašna« djeca samo »poigrala«, možda za svoj užitek ali i na račun starijih. Zapalili su dasku i slamu. Intervenirali su i vatrogasci. Nije bilo opasno, ali šmrkovi su ipak proradili!

To je drugi »nestašluk« nedugo nakon onog koji je izveden veoma »duhovito« s magarcem kojega su liftom dopremili na najgornji sprat i tako ostavili. Većina građana se smijala, ali nije to baš samo smiješno. Da se mogu desiti i ozbiljnije stvari, kad igra pređe mjeru, pokazuje i ovaj slučaj.

Na slici: vatrogasna kola pod neboderom u trenutku gašenja. (J. Č.)

Da li izumiru pojedini zanati?

U društvenom sektoru zanatstva na području šibenske općine djeluje nekoliko većih i manjih radnih organizacija. Prerada metala i drva zastupljena je sa po tri radne organizacije, prerada tekstila sa 4, brodograđevno zanatstvo sa dvije, dok su ostale grane zastupljene sa po jednom radnom organizacijom. Nekoliko uslužnih djelatnosti nalazi se u sastavu dviju stambenih zajednica, no one će nakon provedene reorganizacije i osnivanja mjesnih zajednica postati samostalne jedinice.

Situacija, međutim, u privatnom sektoru je nešto razgranatija, ali još uvijek nedovoljno razvijena u odnosu na broj stanovnika ove komune. Oko 250 privatnih radnji manjeg kapaciteta bavi se različitim zanatskim uslužnim djelatnostima. Neki zanati postepeno nestaju ili se njima bavi vrlo mali broj osoba. To prvenstveno u sadašnjem času vrijedi za slijedeće zanate: sve je manje kolara, dimnjačara, kovača, potkivača, cipelara, parketara, urara i zlatara, koji su inače ranije bili zastupljeni sa većim brojem radnji.

U 1964. ISPLACENO VIŠE OD 16 MILIJUNA POMOĆI NEZBRINUTIM OSOBAMA

Šibenska komuna odvaja godišnje znatna sredstva na ime pomoći nezbrinutim osobama. Osim stalne pomoći, koja se kreće od 3 do 4,5 tisuća dinara, izvjestan broj osoba prima godišnju pomoć u jednokratnom iznosu do 4 tisuće dinara. Prošle godine stalnu pomoć koristilo je 355 porodica, a u prvih devet mjeseci ove godine taj se broj povećao na 429. Mjesečno se isplaćuje više od milijun i 600 tisuća dinara. Tako je prošle godine na ime stalne i jednokratne pomoći isplaćeno 16,5 milijuna, a do kraja rujna ove godine više od 16 milijuna dinara. Stalnu pomoć prima više od 400 nezbrinutih porodica od kojih stotina živi na teritoriju Šibenika, dok je jednokratnu pomoć dosad primilo 258 osoba. Broj korisnika jednokratne pomoći stalno se povećava, pa je u ovoj godini podnijeto 647 novih zahtjeva. Nadležni organi pozitivno su riješili više od 300 takvih molbi.

MALI OGLASNIK

TRAŽI SE PRAZNA SOBA I KUHINJA, po mogućnosti u novogradnji bliže centru, na godinu dana. Plaćam stanarinu za cijelu godinu unaprijed. Upitati u redakciji lista.

Sto je potrebno učiniti da bi zanatska djelatnost na šibenskom području zabilježila bolje rezultate? Prije svega treba da oba sektora pronađu što pogodnije forme tješnje suradnje ne samo u povećavanju obima proizvodnje nego i vrsta pojedinih zanatskih usluga. U društvenom sektoru zanatstva trebalo bi težiti, gdje je to prema datim uvjetima moguće, integriranju srodnih radnih organizacija, posebno u preradi drva. Za tržište bi također bilo interesantno ispitati mogućnosti izrade proizvoda domaće radinosti, koja je ranije zabilježila zapažene uspjehe. Time bi bili stvoreni još povoljniji uvjeti za zaposlenje određenog broja osoba, naročito ženske radne snage.

Kronika

U turističkim mjestima šibenske općine boravilo je u prvih devet mjeseci ove godine 76 tisuća gostiju. U istom razdoblju ostvareno je više od 670 tisuća noćenja. U odnosu na prošlu sezonu ove godine zabilježeno je povećanje od 14 tisuća gostiju i oko 70 tisuća ostvarenih noćenja. Blizu 52 tisuće domaćih turista ostvarilo je 554 tisuće noćenja, dok je 24 tisuće inozemnih gostiju ostvarilo 116 tisuća noćenja. Od svih mjesta inozemni turisti su se najduže zadržali u Primoštenu, čak do polovice listopada. Oni su u rujnu ostvarili više od 4 tisuće noćenja.

U suradnji s Općinskim odborom Crvenog križa Centar za unapređenje domaćinstva organizirat će u više sela na šibenskoj općini tečajeve higijensko-domaćinskog prosvjedičavanja. U toku slijedeća dva mjeseca održat će se 12 takvih tečajeva, koje će pohađati pretežnim dijelom ženska omladina. Tečajevi će trajati 15 dana.

Katedra za obrazovanje u turizmu, koja je lanjske godine osnovana pri šibenskom Narodnom sveučilištu, organizirat će do početka nove turističke sezone više tečajeva, seminara i predavanja namijenjenih osobama zaposlenim u ugostiteljstvu i turističkim organizacijama. Spomenuta katedra djelovat će, kako je to planom predviđeno, u Rogoznici, Primoštenu, Vodicama, Skradinu, Tjesevu i drugim mjestima u kojima se počela razvijati turistička djelatnost.

U završnoj fazi nalaze se radovi na izgradnji nove kino-

Anomalije voznog reda

Na željezničkoj stanici u Splitu službenik za šalterom blagajne upozorava one koji putuju za Šibenik u 15.27 sati: »Razmislite dobro prije nego se odlučite kupiti kartu. Ovaj vlak nema direktne veze za Šibenik. U Perkoviću morate čekati tri sata«.

Nakon toga putnik pokušava da »uhvati« prvi autobus, ali su za njega već rasprodana mjesta (deset karata), jer je to zadarska ekspresna linija koja dolazi iz Dubrovnika. Preostaje brod. On dolazi u 18 sati u Split, ali je vrijeme više nego loše za putovanje brodom. Osim toga i onako stiže poslije 21 sat u Šibenik.

Razočaranom putniku ne preostaje ništa drugo nego da ipak kupi vožnu kartu, da se vozi do Perkovića dva sata i da tamo čeka još puna tri sata, putujući tako na relaciji dugoj svega 70 km ravno sedam sati!

Evo sada nekoliko objašnjenja. Vlak koji polazi iz Splita u 15.27 prije izvjesnog vremena polazio je sat ranije, tako da je u Perkoviću normalno stizao lokalni vlak za Šibenik. Sada su mu promijenili red polaska, navodno radi novog radnog vremena privrednih organizacija. Sada taj vlak ne može na vrijeme stići u Perković, jer onaj lokalni dolazi u Šibenik svega petnaestak minuta ranije. Mogao bi da čeka, ali ne smije jer je takav vozni red. To nam je rekao šef stanice u Perkoviću. Prema njegovom mišljenju, nema zapreke da i splitski vlak polazi nešto ranije, a ne kao sada. Anomalija je bila i s jednim vlakom iz Unešića koji je bez ikakvog razloga čekao 50 minuta u Perkoviću. Tek sada je to otklonjeno.

dvorane na obali oslobođenja. Otvorenje ovog objekta predviđa se za Dan Republike. Novo kino posjedovat će klima uređaje i oko 600 sjedećih mjesta, pa će četiri kino dvorane moći odjednom primiti oko 2 tisuće posjetilaca. Za građevinske radove i opremu utrošit će se oko 80 milijuna dinara.

ZA ZIMNICU osigurane su veće količine poljoprivrednih proizvoda. Trgovačko poduzeće »Plavina« obavijestilo je sve sindikalne podružnice da do kraja ovog mjeseca nabave za svoje članove veće količine osnovnih artikala po cijenama nižim od onih u maloprodajnoj mreži. Tako će se krumpir moći nabaviti uz cijenu od 34 dinara, crveni luk 66, zeleni kupus 28 i jednobojni grah 175 dinara kilogram.

U PRVIH DEVET MJESECI ove godine stanovnici Šibenika i okolice nabavili su 600 televizora čija je prosječna cijena iznosila 190 tisuća dinara. U istom razdoblju na blagajnama prodavaonica »Tehnomaterijala« ostavljeno je 67 milijuna dinara za nabavku 1500 radio aparata i tranzistora. Nadalje je prodano oko 800 električnih štednjaka, 650 hladnjaka i 175 strojeva za pranje rublja. Za kupnju ovih građani su potrošili oko 319 milijuna dinara, što je znatno više negoli u isto vrijeme lanjske godine. Naročito je porazila i električnih štednjaka.

ZABAVNI ORKESTAR zadarskog garnizona pobjednik je na takmičenju vojnih zabavnih orkestara, što je održan u šibenskom Domu JNA. Nastupili su ansambli garnizona Knina, Benkovca i Zadra, a u završnom dijelu je pod ravnanjem Miloša Tasovca nastupio izvan konkurencije veliki zabavni orkestar šibenskog garnizona. Svaki od ovih ansambli izveo je po tri kompozicije, a stručni žiri dodijelio je prvu nagradu zabavnom orkestru garnizona Zadar koji će sudjelovati na natjecanju u Splitu.

Druga savezna nogometna liga

Pobjeda iz jedanaesterca

ŠIBENIK - LOKOMOTIVA 3:2 (2:0)

Stadion »Rade Končar«. Gledalaca oko 1.500. Sudac Taslidžić iz Osijeka. Strijelci: za Šibenik Orošnjak u 35, Stanišić u 41. i Stošić u 87. minuti, a za Lokomotivu Lacković u 65 i Zuban (11 m.) u 85. minuti.

»ŠIBENIK«: Sirković, Grgić, Friganović, Zepina, Miljević, Stošić, Marinić, Orošnjak, Stanišić, Relić i Perasović.

»LOKOMOTIVA«: Radočaj, Higl, Rot, Zuban, Sobočan, Lacković, Starman, Prelčec, Petronić, Rede i Senčar.

85. minuta igre, a rezultat je 2:1 za domaće. Gosti izvode slobodan udarac, a Miljević sasvim nepotrebno u kaznenom prostoru zaustavlja loptu rukom. Sudac opravdano pokazuje na bijelu tačku i Zuban pogađa mrežu Sirkovića pa je rezultat 2:2. Zatim je Perasović na oko 15 m od gola gostiju dodao loptu Reliću. On se nije dugo predomišljao već je oštro tukao. Lopta je prešla golmana, ali je bek Higl rukom odbio loptu u polje. Taslidžić je i po drugi put dosudio najtežu kaznu. Stošić je uspješno izveo udarac i na taj način je Šibenik osigurao zasluženu pobjedu.

U prvom poluvremenu igra je bila dosta živa i zanimljiva. Domaći su odmah u početku oštro krenuli u napad, međutim, gosti su prvi imali priliku da postignu vodstvo.

Domaći igrači imaju inicijativu i tek su u 35. minuti uspjeli da realiziraju svoju jačinu. Na 25 metara od gola gostiju nad Stanišićem je napravljen prekršaj. Zepina je izveo kaznu na taj način što je oštro tukao na vrata Radočaja, koji je odbio loptu. Orošnjak je pritrčao i plasirao u mrežu. U 41. minuti Marinić je dobio loptu Stanišiću koji gla-

TRENERI O UTAKMICI

Poslije nedjeljnog susreta razgovarali smo sa trenerima Bogdanom Cuvajem i Slavkom Lušticom. Evo što su izjavili:

BOGDAN CUAJ: Prema prikazanoj igri »Šibenik« je zaslužen pobjedio. Njegovi igrači ispoljili su veće zalaganje i borbenost. Mi smo ipak trebali prvi doći u vodstvo. Za naš poraz kriva je navala koja nije znala iskoristiti ni one najzrelije prilike. Naši najbolji igrači bili su Higl, Zuban i Lacković.

SLAVKO LUŠTICA: Nismo trebali dozvoliti protivniku da nam u drugom poluvremenu nametne svoj način igre. Inače bili smo bolji i zasluženo pobijedili. Najbolji naši igrači bili su Zepina, Relić i Perasović.

vom postiže zgoditak. Do kraja poluvremena i dalje se igralo pred vratima gostiju.

U nastavku domaći su počeli igrati dosta ležerno, a gosti povremeno preuzimaju inicijativu. Stanišić je u 64. minuti imao izvanrednu priliku da postigne rezultat. Samo minutu kasnije Lacković je smanjio na 2:1. On je prethodno igrao rukom što sudac nije primjetio. Domaći su reklamirali ali je Taslidžić ostao kod svoje odluke. Od tog trenutka domaća ekipa igra još slabije i gosti imaju više od igre. Njihovi napadi su opasni i obrana Šibenika ima pune ruke posla. U 89. minuti Stošić nije iskoristio jedanaesterac.

Kod pobjednika su se istakli Relić, Zepina, Perasović i Sirković, a kod »Lokomotive« Zuban i Lacković.

Taslidžić je imao grešaka.

REZULTATI XI KOLA

Šibenik - Lokomotiva 3:2, Split - Maribor 1:2, Slavonija - Istra 3:1, Čelik - Rudar 3:1, Borac - Olimpija 1:1, Borovo - Sloboda 0:0, Famos - BSK 2:1.

TABLICA

Sloboda	11	8	2	1	29:11	18
Olimpija	11	7	3	1	31:11	17
Šibenik	11	5	4	2	15:15	14
Slavonija	11	5	3	3	29:15	13
Čelik	11	6	1	4	20:15	13
Maribor	11	4	4	3	15:10	12
Borac	11	3	6	2	21:20	12
Lokomotiva	11	4	4	3	23:23	12
Rudar	11	5	1	5	25:24	11
Borovo	11	3	4	4	11:15	10
Kladivar	10	3	3	4	20:24	9
Varteks	10	3	2	5	13:12	8
Famos	11	3	2	6	14:28	8
BSK	11	1	4	6	17:31	6
Split	11	3	0	8	13:28	6
Istra	11	1	3	7	8:20	5

Dalmatinska nogometna zona

Dva boda za „Rudara“

RUDAR — ZADAR
1:1 (0:0)

Igralište Rudara. Igrano po povremenom pljusk. Gledalaca oko 500. Sudac Fatović iz Splita. Strijelci: 1:0 — Čosić, 1:1 — Mazija.

RUDAR: Čurković, S. Tomić, Bukarica, Čakić, I. L. Ramljak, A. Tomić, Bjegović, Mileta, Mrđen (Čosić), Dučić, Z. Tomić.

ZADAR: Gaić, Škulčić, Karlović, Kršlović, Mičić, Gnjatović, Martinov, Marinović, Klarin, Mazija, Antišić.

Rudar je Siverića je prošle nedjelje pred svojim gledaocima oduzeo bod vodećem na tablici — Zadru. Uz malo sportske sreće, uspjeh je mogao biti i potpun.

Tek što se pošlo sa sredine igrališta, navalna petorka domaćih našla se u protivničkom šesnaesteru, ali je Mrđen iz blazine pucao lagano u vratara. Uskoro Zadar uzvraća, ali njegovi napadi ostali su bez rezultata.

Snažan pljusak koji povremeno prati prvi dio utakmice kvasi teren i igrače i traži od njih maksimum izdržljivosti i spretnosti. Igra je izjednačena. U 22. minuti istakao se vratar domaćih kada je u padu izbio jak udarac Klarina, kojega je sudac dvije minute kasnije poslao u svlačionicu zbog nesportskog ponašanja.

U prvoj minuti drugog poluvremena Čurković je u vrlo lijepom padu zadržao oštar udarac. A onda Rudar postepeno počinje dominirati terenom. Kao plod te nadmoći postignut je i zgoditak u 57. minuti igre. Bjegović je poslao Čosića koji je odmah snažno pucao u lijevi ugao.

Zadar je izjednačio u 70. minuti. Zgoditak je postigao Mazija.

Primljeni zgoditak nije obeshrabrio domaću momčad. U 84. minuti njeni navalni igrači četiri puta su tukli u Gaićeva vrata, ali bez uspjeha.

U ovoj igri, punoj borbenosti i poštivanja, koja je završila

realnim rezultatom, istakli su se od domaćih A. Tomić, Mileta i Čurković, a od gostiju Marinović i Gnjatović.

Susret je dobro vodio Fatović. (c)

JUGOVINIL — RUDAR 1:1 (1:1)

Igralište Jugovinila u Kaštel-Gomilici. Gledalaca oko 200. Sudac Kolega (Zadar). Strijelci: 1:0 — Orlić, 1:1 — Dučić.

JUGOVINIL: Kunac, Orlić, Visković, Afić, Bačić, Grimani, Britvić, Peruhović, Kržišnik, Bačić, Šiškov (Pivac).

Rudar: Čurković, Radeljak, Bukarica, S. Tomić, I. L. Ramljak, A. Tomić, Dučić, Bjegović, Mrđen, Z. Tomić, I. M. Ramljak.

Poslije igre u kojoj je Jugovinil imao više zrelijih šansi za postizanje zgoditaka, a Rudar ispoljio veću borbenost, susret se završio podjelom bodova.

Jugovinil je postigao zgoditak u 12. minuti igre, a Rudar je izjednačio 12 minuta kasnije. Poslije kratke opsade Rudarevog gola, ofenzivni bek Jugovinila Orlić odlučio se na udarac i lopta je zatresla mrežu. Rudar je izjednačio na ovaj način: Dučić je dobio loptu od Bjegovića i sa ivice šesnaesterca volej — udarcem pogodio desnu gredu, odakle se lopta odbila u gol.

Drugo poluvrijeme proteklo je u grčevitoj obrani Rudara. I u vrijeme apsolutne nadmoći domaćih, deset minuta prije svršetka, Bjegović je propustio da Rudaru donese i pobjedu. On se vješto oslobodio svojih čuvara, ali je vratar padom u noge spasio svoju mrežu.

Najbolji igrači Jugovinila bili su Orlić i Kržišnik, a kod Rudara su se istakli Bukarica i Ramljak, koji je bio najbolji igrač na terenu.

Susret je s greškama vodio Kolega iz Zadra. (c)

»K. V. ŠKORPIK« POBJEDNIK

U čast 20-godišnjice oslobođenja Šibenika, Općinski odbor za fizički odgoj i rekreaciju »Partizan« organizirao je turnir u kuglanju za radne kolektive Šibenika. Na turniru je učestvovalo 12 ekipa. Prvo mjesto osvojila je ekipa »Velimir Škorpik«, drugo mjesto pripalo je »Elektri«, dok su treće mjesto osvojili kuglaši »Štampe« svega dva čunja manje od »Elektre«. Pobjedniku je uručen pehar.

Dalmatinska rukometna regija

Odlična igra „Galeba“

»GALEB« - »PARTIZAN«
(Trogir) 25:13 (13:7)

Igralište III osnovne škole. Gledalaca oko 300. Sudac Kovačević iz Zadra.

»GALEB«: Časo, Kujović 6, Bogdan 2, Bubrić, Mileta, Ernjak 1, Bujas I 2, Bujas II 4, Čurko 4, Mandić 6, Plančić.

»PARTIZAN«: Kandija, Betica, Cvetkov 4, Bakica 1, Koc 2, Stanić 3, Halbert 3, Rožić, Žižak, Grujić, Dragoš.

U lijepoj i zanimljivoj igri »Galeb« je u nedjelju visoko porazio ekipu trogirskog »Partizana«. Od prve do posljednje minute domaći su diktirali oštar tempo. Naročito su dobro

Još jedan poraz »Metalca«

U nedjelju je odigrano osmo kolo Dalmatinske rukometne regije. »Metalca« je na svom terenu igrao s imenjakom iz Zadra. Nakon bolje igre u oba poluvremena pobijedili su Zadranici. Drugi Šibenski predstavnik »Galeb« je u ovom kolu bio slobodan.

METALAC - METALAC (Zadar)
8:11 (4:5)

Igralište III osnovne škole. Gledalaca oko 300. Sudac Košta iz Splita.

Metalac (Š): Šarlah, Belamarić 1, Korač 2, Bačić 1, Mamučić, Antunac 2, Periša 1, Štrkalj, Višić 1, Vlahov i Salamun.

Metalac (Z): I. Sešija, Anić 3, Mičić 2, V. Sušak, M. Sušak, Antonina 1, Grgin 1, Begović 4, Zunić, Valčić i Zorić.

Igra je bila slaba. Sa obje strane se dosta griješilo. To naročito važi za domaću ekipu koja se nikako nisu mogli snaći na rasvjašenom terenu. Prema onome što smo vidjeli, gosti su zasluženo odnijeli oba boda. Najbolji igrači bili su Begović, Anić i Šarlah.

Košta je dobro vodio utakmicu.

„Galeb“ prvak Kuglaškog podsaveza

Nedavno je završeno prvenstvo Šibenskog kuglaškog podsaveza za 1964. godinu po sistemu »Borbena partija s 10 igrača«. Na prvenstvu je učestvovalo 7 ekipa iz Šibenika i 2 iz Knina. Prvo mjesto prvono je zauzeo KK »Galeb«, drugo mjesto je pripalo »Subičevcu«, a treće »Metalcu«.

Momčad KK »Galeb« nastupala je sljedećim igračima: Guljin, Drnasin, Antunac, Bosnić, Šare, Ninić, Antunac M., Klisović, Lovrić, Juras, Bulat i Tabula. Ove godine »Galeb« je postigao i rekord staza na kuglanju u Šibeniku, oborivši 478 čunjeva. Pomenuta tri kluba borit će se na prvenstvu SR Hrvatske, koje se ove godine održava u Zagrebu.

M. Antunac

JESENSKI KROS UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE U DRNIŠU

Nastavnik za fizički odgoj Božidar Beader organizirao je prošlog tjedna jesenji kros učenika Osnovne škole u Drnišu. Kroz krivudavu i blago nagnutu stazu obližnjeg brežuljka protračalo je oko 500 učenika i učenica viših odjeljenja.

U ovoj sportskoj manifestaciji, koja je posljednjih godina zanemarena i zaboravljena, pobijedili su u grupi učenika V razreda Zarković (Va), dok su učenice diskvalificirane. Od učenika VI razreda najbolji je bio Grcić (VIb), a od učenica Kerić (VIc). U VII razredu pobijedio je učenik Skelin (VIIc) i učenica Grcić (VIIc). U završnom razredu najbolji je bio Milikić (VIIId) i učenica Ponjević (VIIId).

Staza za V i VI razred iznosila je 1.000, a za VII i VIII razred 2.000 metara, stim da su učenice jedan dio staze morale propješačiti. (c)

igrali navalni igrači Kujović i Mandić potpomognuti mladim igračima Bujasom III i Bogdanom koji su se dobro uklopili u prvi tim.

Ovo je četvrta uzastopna pobjeda »Galeba« i vjerovatno do kraja jesenskog dijela prvenstva neće izgubiti utakmicu, pošto se sastaju sa slabijim ekipama. Jedino im je teži protivnik prošlogodišnji prvak »Partizan« iz Dugog Rata, koji ove godine nije baš najbolje startovao.

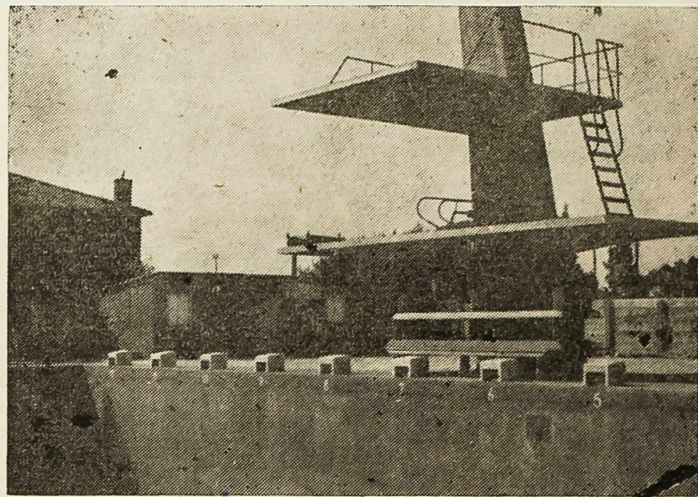
Najbolji igrači »Galeba« bili

lu Mandić, Kujović, Bujas II, Časo i Bogdan, a Cvetkov, Stanić i Halbert kod »Partizana«.

Kovačić je dosta dobro vodio utakmicu.

Drugi Šibenski predstavnik u zoni »Metalca« je trebao igrati u Vodicama protiv domaće »Radnika«, međutim, sudija koji je trebao voditi tu utakmicu nije došao i utakmica će se igrati naknadno. U prijateljskoj utakmici »Metalca« je visoko porazio domaće sa 27:17.

— da —

Plivački bazen u Crnici

Mark Tven:

Kako su me prevarili

Rijetko je to da je prijatno kad čovjek samoga sebe prikaže u rđavoj svjetlosti, ali ponekad je neka vrsta olakšanja kad čovjek prizna. Htio bih sada da svalim teret sa svoje duše, pa ipak mi se čini da me to goni više želja da drugoga osudim nego što hoću da balzam kanem na svoje ranjeno srce. (Ja, istina, ne znam šta je balzam i nikad nisam vidio neki balzam, ali vjerujem da je to izraz koji se može upotrebiti u vezi s ovom stvari.)

Čitalac se možda sjeća da sam prije izvjesnog vremena u Nevarku za mladu gospodu jednog udruženja držao predavanje; sjećali se vi ili ne sjećali, predavanje sam zaista držao.

Toga dana poslije podne, razgovarao sam s jednim od te mlade gospode i on mi je pričao kako ima ujaka koji je iz ovog ili onog uzroka, kako izgleda, lišen svakog osjećanja. Sa suzama u očima kazao mi je taj mladić:

Bio sam drnut; nisam mogao da odolim tome očajanju. Kazao sam: »Dovedite ga na moje predavanje. Ja ću da mu rastresem živce!«

»O, kada biste mogli to da učinite! Kada biste to mogli — naša porodica bi vam bila vječno zahvalna — tako nam je on mio i drag. O, dobrotvoro moj, kad biste mogli da suze olakšanja izmamite iz tih usahnulih očnih dupljica!«

Bio sam duboko uzbuđen.

naša priča

»Sinko moj« — kazao sam ja — »dovedite staroga gospodina ovamo. U svom predavanju imam nekoliko šala koje će ga nasmijati, ako uopće ima smijeha u njemu; a ako one otkazu, imam nekoliko drugih koje će ga ili rasplakati ili ubiti — bilo jedno, bilo drugo.«

Blagoslovio me je tada mladić, zaplakao na momu ramenu i doveo svoga ujaka.

Posadio ga je tačno preko puta mene na drugu klupu, i ja počeh da ga obrađujem. Pokušao sam s blagim šalama, pa onda s oštrim; zasipao sam ga kao pljusak rđavim vicevima i probadao sam ga dobrim; ispalio sam u nj sve stare, poznate dosjetke i probijao ga i sprijeda i odstrag novim, koje su bile crvene od usijanja; zagrijao sam se, pa sam navaljivao i s lijeva i s desna, i sprijeda i straga; pušio sam se sav i znorio i žestio i bjesnio, sve dok nisam promukao, i razbolio se, i razljutio se i poludio; ali on se ni jedan jedini put nije pomakao — nisam izmamio iz njega ni osmijeh, ni suzu! Čak ni sjenku nekog osmijeha ili nešto nalik na kap vode!

Bio sam prosto sav ubijen. Završio sam najzad predavanje s očajnim krikom — s divljim izlivom humora i bacio sam mu jednu šalu nadčovječanske strahote pravo u lice. Tada sam se zbunjen i iznurene srušio u svoju stolicu. Predsjednik udruženja prišao mi je, glavu mi je obrisao hladnom vodom i upitao me:

»Zašto ste se u samoj stvari pred kraj svoga predavanja toliko uzbudili?«

Kazao sam:

»Htio sam da nasmijem onu prokletu staru budalu tamo u drugome redu.«

»Pa« — kazao je on — »onda ste se uzalud trudili, jer on je gluhoonijem i slijep!«

Zar je bilo lijepo od nečaka toga starog gospodina da mene, stranca i siromaha, tako prevari? Tebe pitam, dragi čitače, kao čovjeka i brata, da li je to bilo lijepo od njega?

OGLAS

»CROATIATRANS« ZAGREB saobraća svakodnevno sa posebno opremljenim autobusima za noćna putovanja na relaciji:

Polazak	19,00	ŠIBENIK	6,20
	20,35	ZADAR	4,10
	1,55	RIJEKA	23,15
	3,38	SKRAD	21,35
	6,20	ZAGREB	19,00 Povratak

Toplina u kolima, servis-domaćice autobusa putovanje pravi kratkim, udobnim i nezaboravnim.

Sretno želi
»Croatiatrans« Zagreb